

EESTI

25
/

S PORDILEHT

NR. 10

OKTOOBER

1933

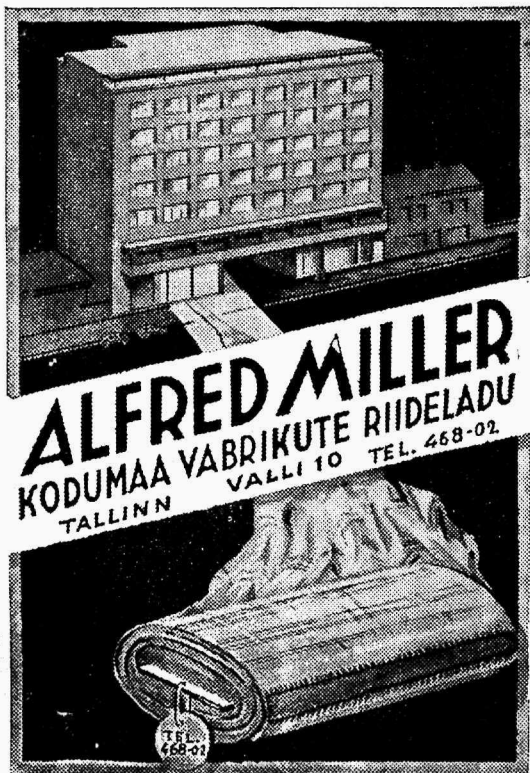
Hea meeleolu ja rõõmsa tuju saavutate ainult
paberrossidega

Avanti Mikaado-Extra

20 tk.—40 sn.

25 tk.—35 sn.

Kestad varustatud Kaljan vatiga.

Rudge'i edu.

Käesolev aasta on osutunud meie mootorratturite võimete katsetamiseks. Peetud on rida võidusõite, millest esimene, s. o. hipodroomil korraldatud võidusõit, oli masinate vastupidavuse ja sõitja osavuse ning energia katseks, kuna teine, s. o. kilomeetri võidusõit, oli lihtsalt masinate kiiruse proov.

Hipodroomi võidusõit on igal pool maailmas huvitava- maid ja raskemaid, sest sõita tuleb paksu liivaga kaetud 1,1 km ovaalsel ringteel. Iga sõitja tahe on võita ja võidab mitte üksnes parim sõitja, vaid tähtsamaks teguriks on siin masina vastupidavus ja teelpüsimine.

Juba treeningsõitudel oli tähele panna Rudge mootor- ratate imekindlat teelpüsimist ja nende kerge juhtimine lii- vasel ja kurverohkel hipodroomi ringteel ei valmistanud pealtnäha Rudge'i sõitjale mingit raskust ega nõudnud kunsti. Nende omaduste tõttu saavutasidki tänavusel hipo- droomi võidusõidul 2 väikest 350 ccm Rudge harilikku sportmootorratast kiirema aja, sõites hipodroomil 82,85 km tunnikiirusega 10 ringi (uus Eesti rekord). Möödunud aasta rekord oli 76 km ümber, püstitatud AIS 500 ccm sport- mootorrattal.

Ligemal Rudge masina vaatlusel selgub selle väikese mootori ettekujutamata võimete saladus. Masinal on 4 käiku, 4 üksikult reguleeritavat ventiili ja dopelt pidurid, mis võimaldavad kerge jalavajutusega mõlemaid rattaid kor- raga pidurdada. 2 sumbutajat, omapärsed tugevad rattad, käsi-pöörd-gaasi reguleerimine ja vaikseks käiguks — õlis jooksvad ketid ja sidur.

EESTI SPORDILEHT

SPORTTEADUSLIK KUUKIRI

TOIMETUS: TALLINN, MÜÜRIVAHE 16-33.
VASTUTAV JA TEGEV TOIMETAJA
OSKAR LÖVI.

TOIMKOND: MAG. A. GRÜNBERG,
ED. HIOB, DR. E. KIRSCHENBERG, L. TÖN-
SON, DR. MED. J. VILMS JA H. VISMAN.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, 1/2 a. 1 kr. 50 snt., 1/4 a. 75 snt.
Välismaale aastaks 4 krooni, 1/2 a. 2 krooni, 1/4 a. 1 kroon.
Üksiknumber 25 senti.

14. AASTAKÄIK

ILMUB IGA KUU
20. PÄEVAL

TALITUS: TALLINN, MÜÜRIVAHE 16-33.
TALITUS ON AVATUD IGAPÄEV KL. 2-4.
TELEFON 444-28.

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU: talitus,
Müürivahe 16-33, tel. 444-28; A. Hahn, tel. 440-98
ja ajakirjanduse kontorid.

KUULUTUSTE HIND: välimine kaas ja tekstis: 1/3 lhk. Kr. 50.—
1/2 lhk. Kr. 25.—, 1/4 lhk. Kr. 12.50; sisemised 1/3 lhk. Kr. 40.—
1/2 lhk. Kr. 20.—, 1/4 lhk. Kr. 10.—

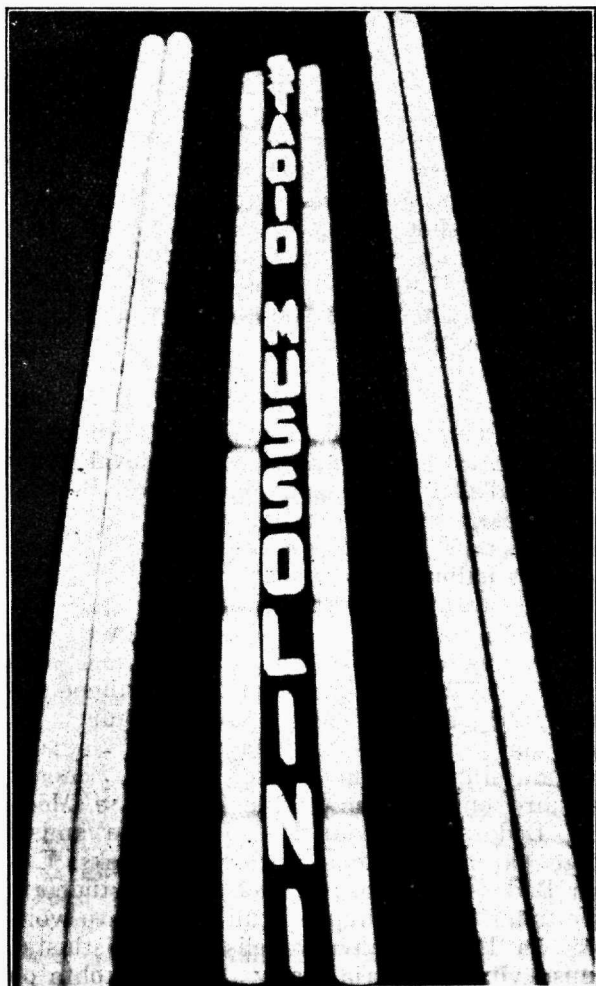
TELLIMISTE VASTUVÕTMINE talituses, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites.

Nr. 10

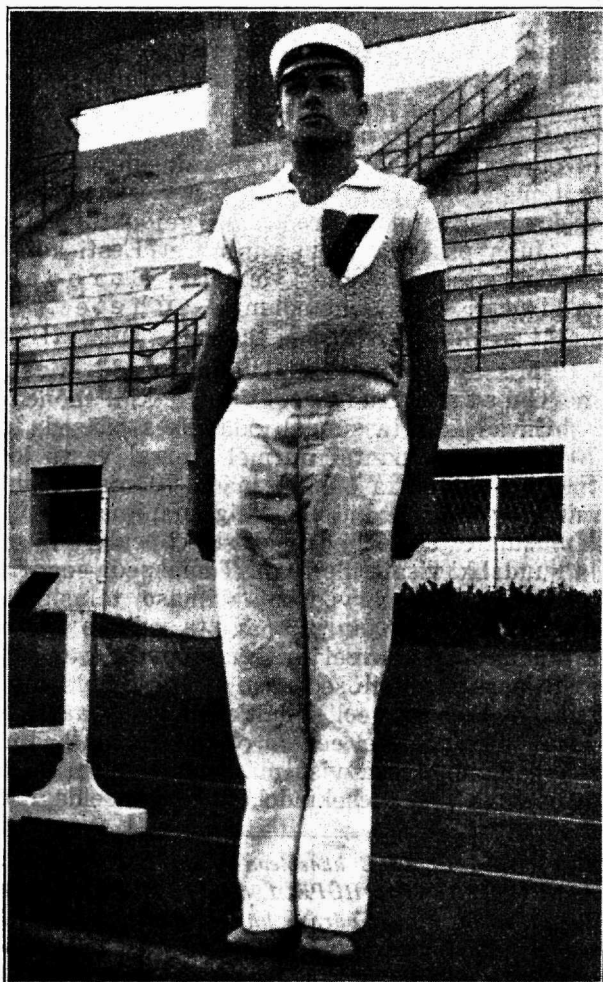
Oktoober

1933

Torino võidupäevilt

Torino uue staadioni torn illumineeritult.

N. Küttis Torinos enne võistlusi.

Mõtteid

A. Viiding

ja nähteid

Sule, Küttis, Kuuse ja mina — kõik meie peaksime olema suutlikud selleks, et saavutuselt püsida vähemalt oma praeguses vormis veel 3 aastat, s. o. 11. olümpiamängudeni Berliinis. Kuid enne sedagi on suuri rahvusvahelisi võistlusi, kus tahame oma võimeid valada tagajärjekuseks ja kus Eesti spordisioonina on arvatavasti kindlaks osavõtjaks. Nende lähedamal ees olevate suurte võistlustena on mõeldud Euroopa kergejõustiku esivõistlusi, mis eeloleval hooajal tulevad esmakordselt pidamisele — samal Stadio Mussolini'l Torinos, kus akadeemilistel maailmameistrivõistlustel suutsime saavutada oma elusenised suurimad ja tähtsaimad võidud. Lubasime talvel hoolsasti harjutada, et saaksime osa võtta nendest uutest Torino-võistlustest ja seal ka edukalt esineda — vastavalt meie oma ja sellega ühtlasi Eesti tänavustele saavutustele Euroopa kergejõustiku-tabelis. Juba praegu julgen väita, et Eesti kergejõustiklastele ei ole võimatu Euroopameistri tiitli omandamine. Ühele neljast — kuid kellele? — ta peaks tulema!

Missugused on meie väljavaated? Alustame Gustav Sulest. Praegu küll mõnedki kahtlevad, kas ta suudab odaviskes pääseda üle 70 meetri, kuna tal mitmel korral vastu lootusi on seni ikka tulnud jääda 70 meetri lihtinimeste-poolsele küljele, kuigi napimalt napilt. Ma usun, et ta veel edaspidi siiski peaks suutma ja suudabki visata üle 70 m. Temal seda energiat on. Praegu ta ei ole veel oma viimase täiuslikkuse seni kindla stiili juures, nagu ta seda ka ise on avaldanud. Mees veel praegu proovib, katsetab, otsib parajat, otsib seda oma. Ka ei tule unustada, et Sule on veel küllalt noor — 22-aastane, nii et aega tal veel ees on otsimiseks ja leidmiseks. Kuid ei saa vist märkimata jätta — ta on natuke liig enesekindel, ja võilks öeldagi, et

liig uhkegi oma eriklassile. See on aga mõistetav nooruse juures — nagu temal, nii ka teistel, ning ka minul. Sule praegu rohkesti usaldab ennast, kuid selleks, et tunda ennast nii kindlana ja positsioonitugevana, oleks ta tegelikkuses vastavana pidanud juba praegu olema odamees üle 70 meetri.

Torino mälestusi rehitsedes ütlen, et mulle isiklikult meeldis kõige rohkem Kuuse. Sain temaga eriti hästi läbi. Muuseas, lõbusa pisiasjana: Kuuse oma riietuses taotleb meist neljast kõige suuremat elegantsust. Seetõttu Sule ja Küttis, kes riietuses on n.-ö. täiesti lihtsa orientatsiooni (pooldajad, heitsid kõrgusemehe üle natuke nalja. Ebaasjaliselt jälle asjalisele siirdudes tuleb kinnitada, et Kuuse praegu on kindel mees 1.90 m-le, ja see tähendab internatsionaalset klassi. On üksikuid, kellele Kuuse Torino 1.91 m valmistab nagu pettumuse, kuna talt need üksikud ootasid juba ei-tea-mida, milleks siin nimetan 2 m saavutamist. Ei tohi unustada, et 1.91 m Torinos on Kuusele paremuselt ta elu teine tagajärg ja sellena pidi see tahestahtmatult olema, kui mitte paremini, siis vähemalt täiesti rahuldavana hinnatav.

Kuuse 2-m-küsimus on paljudel ikkagi keelel. Järsult vastatuna ma Kuusest 2-m-meest tulevast aastal ei usu. 1.97 m talle tuleval aastal ka on küllalt. Kahe aasta pärast või Berliini mängudeks, seda ma usun, võib ta kõigil eeldustel olla 2-m-mees. Seni olen 2-m-meestest näinud George Spitzit. Ta hüppab suurema ettevaatlikkusega ja hootäpsusega kui Kuuse. Viimasel on aga hoogsam hüpe, kuid täpsuselt ta ei kasuta seda viimseni. Paneb küll märgi lati lähedale, kuid sooritab ärahüppe sellest märgist sageli $\frac{1}{2}$ m võrra kaugemalt. Spitz on võrdluseks tooduna, praegu kindlasti kindlam hüppaja kui Kuuse. Elemer Bodossy omakord on kindlam 1.95-le kui Kuuse. Mõlemal, Bodossyl ja Kuusel, on minu arvamusel kõige paremaid eeldusi 2 m ületamiseks. Elemer Bodossy on praegu 22-aastane ja studeerib meditsiini. Kõrgushüppes tuli ta tänavu võitjaks ka Inglise rahvusvahelistel esivõistlustel. Kuuse viimase võitja Kalev Kotka kohta on öelda, et ta kõrgushüppajana näib liig „kolossaalsena“. See hiiglane otsekui ei hüppa, vaid

E. SPORDILEHE käesoleva numbriga kaanepildiks on A. KUUSE REKORDHÜPE 1.95 m Vilnos. Samal pildil on näha Kuuse pärast hüppe sooritamist „kuld-sängis“ — juubeldavate kaaslaste kätel. See fotokompositsioon on saavutatud kahe ülesvõttega ühele ja samale plaadile. Nii see kui ka muud käesoleva numbriga Torino-pildid on A. VIIDINGU fototöö.

„heidab“ enese üle lati erakordselt tugeva tõuke alusel. Ei usu, et Kotkast ka tuleks 2-m-meis.

Küttis tänavu järsku tõusis. Nägin, kuidas ta Narvas tegi 7.40,5, Torinos 7.26, Prahas 7.42 ja staadionil 7.23. Võib öelda, et Küttis on kindel 7.30-m-meis. Teistest, kes Küttisest veel paremaid resultate saavutanud, olen näinud ungarl. Ladislaus Baloghi (7.49) ja sooml. Martti Tolamot (7.46). Paremal ettesirutusel hüppe lõpetamisel Küttis suudab ületada nende meeste tagajärjed. Küttis minu teada Prahas mõnesentimeetrilise üleastumisega saavutas üle 7.50-ne, nii et on kindel, et ta suudab 7.50 m paremal õnnestumisel saavutada juba eeloleval hooajal. Oma eluviisides on Küttis absoluutselt korralik, endastmõistetavalt ei joo ega suitseta, nii et Berliinini peaks tal vastupidavust jätkuma. Ei joo ega suitseta peale Küttise ka Kuuse ja mina, ainult Sule on viimasel ajal hakanud järjekindlamalt suitsetama.

Minu parim kuulitõuke-resultaat on 15.92, saavutatud Tartus. Kuidas ta tuli, see on mulle seni imeline. Neli võistlust enne seda olin jäänud 14.90-nesse ja Tartus püüdsin välja saada sellest takerdumisest 14 m lõppu. Ööl enne võistlust olin jaoskonnas korrapidajaks, hommikul asusin Tallinnas rongile ja lõunaks saabusin Tartusse. Võistluse eel tunni magasin. Neljas tõuge andis 15.92 m, kolm tõuget enne seda olid 15.35, 15.30 ja 15.35. Tundsin, et neljas tõuge läks hästi, kuid puudus niisugune iseäraline tunne, nagu selle olemasolu säärase tõuke juures võiks ehk arvata. Oleksin öelnud, et see tõuge on 15.50-ne ümber.

Kahe 16-m-mehega ma olen võistelnud — Heljasziga ja Doudaga. Ning kui juure arvata Sievert, kes harjutustel saavutanud 16 m, siis kolmega. Nendest kolmest olen Heljaszile ja Doudale kaotanud korra (Stokholmis) ja neid võitnud samuti korra. Sievert on mulle kaotanud 2 korda. Heljasz, näiteks, on 96 kg raske minu 90 kg vastu võrdse pikkuse 186 sm juures. Douda on sama pikk ja kaalub 94 kg. Nii olen mina nendest kaalult kõige kergem. Sievertit, lubatagu öelda, ma ei peagi tõukajaks. Lihtsalt ei ole usku sellesse mehesse. Samal arvamisel Sieverti kohta on ka Heljasz, nagu ta seda kõneles Stokholmis. Ütles, et ei usu maailmapeal, et see mees on tõuganud 15.89 m. Sievert on kümnevõistleja ja sellena võib ta paremal juhul kindel olla 15.30—15.40-le. Kui ta hakkab kuulispetsialistiks, siis ehk võiks ta kindel vorm olla lähedane 16 m-le. Risto Kuntsi, kes mu võitis Torinos, kaalub 95 kg ja on sama pikk kui mina. Sel mehel on eeldusi, et soomlastest esimesena jõuab üle 16 m. Tschehh Douda, nagu arvan, on kindlam kui poolakas Heljasz, vähemalt tänavu. Nüüd mõlemad sooritavad tõuke peagu ühes ja samas stiilis: hüpe — moment nagu seisakut ja siis äratõuge.

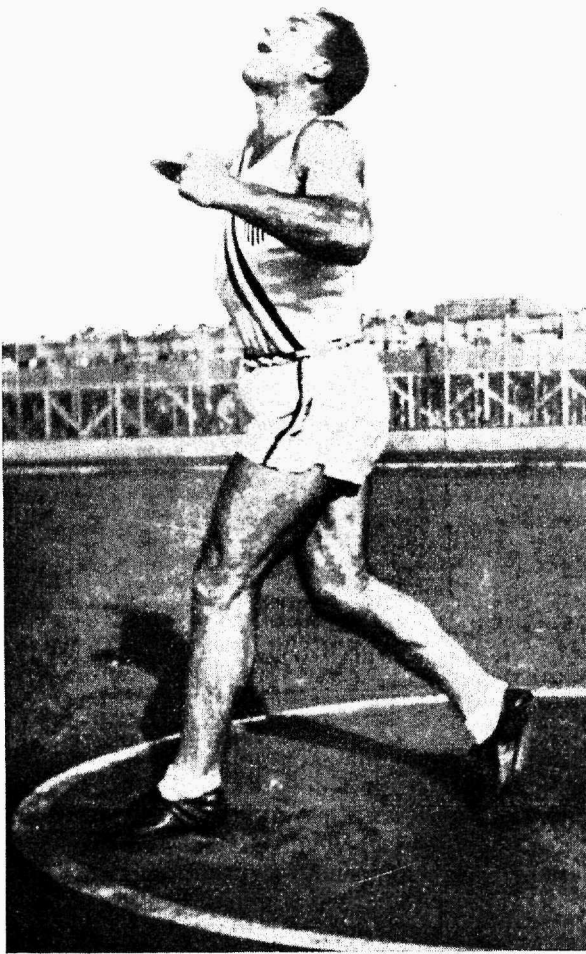
Konstaabel A. VIIDING Torinos kahe kolleegiga — Itaalia politsei kuninglikkude karabineeritega.

Mulle tundub, et ma sooritan tõuke rohkem nagu katkestamatult kui nemad. Minu nõrgaks küljeks, mida tarvis parandada, on eeskätt jalgade töö. See on Doudal ja Heljaszil parem. Samuti vajan suuremat sirutust ringist välja, nagu Tartus 15.92 sooritamisel.

Mõistetavalt on ka minu unistuseks pääseda üle 16 m. Lubasin seda juba tänavu saavutada, kuid... Vaja talvel juure võtta ja kevadel sellest osa jälle maha ajada. Tarvis on juure 5 kg. Seda peaks juure tooma ka aeg, s. o. teisiti öelduna vananemine. Nüüd alul mängin natuke käsipalli ja siis võtan harjutuskavasse suuremal määral sihtvõimlemist jõusaavutamiseks seoses stiili viimistlemisega. Tõstmist on ka vaja. Parajalt tõstes tõukan kahega 75 kg. Kord peaksin saama, ei tea küll millal, 16 m kätte. Loodan seda mitte vähemal määral kui Sule 70 meetrit, Kuuse 2 meetrit ja Küttis 7.70 meetrit.

Kettaheitel olen võistelnud maailma parimatega, keda nende paremuselt reastaksin järgmiselt: Henry Laborde, John Anderson, Harald Andersson, Josef Remečz, Kalev Kotkas, Hans Sievert. Ühes ja samas stiilis, n.-n. Ameerika stiilis, heidavad nendest Laborde ja John Anderson. Pean seda Ameerika stiili kõige täiuslikumaks. Euroopa kettaheitjatest kõige kindlamana mulle tundub siiski Remečz. Selle 26-aastase Ungari provintslase käes on ka Euroopa kettaheiterecord 50.73-ga. Olemuselt nendest ketta-eurooplastest on aga kõige mõnusamaks meheks Kalev Kotkas.

Remečzi ja Harald Anderssoni heitestil paistab vähemsilutuna ja nagu rāpakamana

A. Viidingu võitja HENRY LABORDE Torinos
treeningheitel.

kui nim. kahel ameeriklasel. Ja nii see ka on. Ameeriklased oma heidetes on kasutanud kõik võimalused suuremal määral viimase võimaluseni kui eurooplased. Eurooplastest kõige kiirem heitel on küll Harald Andersson. Küsimus minu suhtes — kas kuul või ketas esikohale — ei ole seni veel täiesti lahnenud. Käsikäes oma tippsaavutustelt nad ei saa käia, nagu kindlasti arvan. Kui kuul 16 m, siis ketast maksimaalselt 48 m; kui aga ketast 50 m, siis kuul maksimaalselt 15.40—15.50 m ümber. Tuleval aastal loodan kettaheitel jõuda 48 m-le ja kuna ma eelpool kuulitõukes julgesin loota 16 meetrit, siis tähendab, et ma kuulitõuke sean esikohale oma maksimaal-programmis. Siiski on praegu lõplikult selgumata, kelleks spetsialiseerun, kas kuulitõukajaks või kettaheitjaks. Kõige kindlama ja õigema vastuse annab sellele A e.g. Meie treenerid, nii Leks ja Ets Klumbergid, arvavad küll, et ma tüübilt olen sobivam kettameheks.

Kuulitõuke ja kettaheite alal teisi meie

mehi vaadates asetan kõige suuremad lootused valgalasele R. Schmidtile. Ta on praegu 17-aastane ja saavutas kuulitõukes tänavu 13.58 m. Mina samas vanuses püüdsin 13 m. Kahe aastaga Schmidist võib tõusta 14.80-m-meheks ja kolmandal aastal võib ta saavutada üle 15 m — tingimusel, et tal jätkub selleks taht ja püsivust. Kettaheitel N. Feldmani täht pole veel loojenenud. Tema oma stiiliga võiks heita 47—48 m sisse kindlasti. O. Erikson samuti, kui ta aga liig rohkelt ei ole üliõpilane, selle sõna maailma-rõõmude mõttes. K. Kasest kettaheitjana olen natuke pettunud. Ei suuda uskuda, et temast saab 45-m-meestki.

See küsimus, kui kiiresti noorem järelpõlv suudab omandada oma võimete haripunkti, on aktuaalne meil nagu mujalgi, kus otsitakse ja kasvatatakse n. n. olümpialootusi. Kui eriti treenerida, siis nendest noortest, kes tulevasel hooajal saavutavad kuulitõukes 14.50 m ja kettaheitel 45 m, peaks kindlasti saama Eesti olümpiaatleete Berliini mängudeks. Siiski on raske, kuid mitte võimatu, et mõlemal nim. alal 1936. aastaks tuleb meil juure 2 olümpia-võistleja võimetega meest.

Rahvusvaheline konkurents tulevikus muutub veel tugevamaks. On võimalik ja tõenäoline, et kergejõustiku arenemisel senise jõudsusega tuleb 11. olümpiamängudeks Berliini kokku kuulitõukajaid, kes saavutanud 16 m, arvult paarikümme! Ja seda selle tähtsa asjaolu juures, et kuulitõuge hindan raskemaks alaks kui kettaheitel. Minu veendumusel 15.50 m kuulitõugata ilma tehnikata ei saa, kuid ketast võib n. ö. ilma tehnikata, s. o. ainult tugeva tõmbega 45 m heita küll. Kuul nõuab ikkagi rohkem harjutamist kui ketas. Kuigi Euroopas kuulitõuke alal 16-m-mehi on rohkem kui kettaheite alal 50-m-mehi, siiski tuleb 16 meetrit kuulitõukes hinnata suuremaks saavutuseks kui 50 meetrit kettaheitel.

Kaitsemärk
„IRIDINOID“
iga sule peal.

*Hoiduge
järeleaimamis-
test!*

Kõva: Nr. 777 E. F.
Pehmed: 888 ja 444

**„IRIDINOID“ kirjutab
6 korda kauem.**

Vabriku esindaja
A. BERTELOV Tallinn, Dunkri 3.

HOOAJA KICK-OFFIST MEISTRIVÕISTLUSTE FINAALINI

Jalgpalli-hooaeg arvustuses ja numbrites

Ettearvatult kujunes 1933. a. jalgpallihooaeg osaks sellest ülemineku-ööst, millele peaks järgnema rohkem päikesepaistest Eesti jalgpalli tõusuga. Kas see öö vältab pikalt, s. t. venib mitmele hooajale, või lõpeb rutemini, seda sel hooajal nähtu-kuuldu järgi otsustada ei ole kõige kergem. Igatahes selle hooaja võidukiired tundusid enim kahvatute kuuhelkidenäna kui koidukiirtena. Tegelikult polegi meil ei tea kui suurt tööd tehtud jalgpallitaseme tõstmiseks. Välistreeneri kutsumine pole paigast nihkunud peale lubaduse treeneri palgata Rootsi. Kurjemaks sümptomiks on aga jalgpallimängijate pere kokkukuivamine. Meistermeeskond Sport võis oma löögimeeskonna koostamisel tõsiselt arvestada ainult 12-ne mängijaga, ka Estonial puudus hea kvaliteediga valik, ning TJK oli ehtinud end osaliselt võõraste sulgedega. Sellesarnaseid negatiivseid näiteid võiks tuua veelgi. Noort peret liidumeeskonnad ei kasvata. Isegi Meteor, TJK-i tubli harumeeskond, on rohkem iseorganiseerunud ühik kui TJK-i töövõlli.

Läinudaastasega võrreldes oli tänavune hooaeg maavõistluste suhtes 250% võrra võidukam. 1932. a. ühe võidu asemel võib tänavu aastaraamatusse märkida kolm võitu ja üks viik. Kolmest võidust viimane, 5:0 Leedu üle, oli seejuures „kasseeritud“ väljaspool eelarvet ja hooaja bilansi ilustamiseks nagu taevast kukkunud. Tänu Kaunase pallikuriioosumile kujunes hooaja maavõistluste skoor, 13:14, rahuldavaks, kui koguni mitte üliheaks pärast 1932. a. katastrofaalseid sissekukkumisi. Peale 5:0-i võis võiduma deebetisse kanda veel 2:1 Läti ja sama suur võit Leedu üle. Kreeditis aga figureerib neli kaotust: 0:2 ja 0:1 Lätile, 2:6 Rootsil ja 1:2 Soomele. Stokholmi pallikaotus omab positiivse väärtuse kui osavõtt maailma-meistrivõistlustest, mis pärast osavõttu Pariisi olümpiaturniirist on suurima rahvusvahelise ulatusega sündmus Eesti jalgpalli alal. Iga-aastane suursündmus Balti turniir lendas üldteatult vastu taevast, andmata meistrit. Turniirilt on pärit ka hooaja ainuke viik, 1:1 Leeduga. Maavõistluste arve kokkulöömiseks tuleb lisada veel B maavõistluste kaotus 1:2 Soomele. Vaatamata tänavusele suuremale võidukusele tammus lõppenud hooaeg oma iseloomult eelmise aasta rada.

Lõunapoolsetest naabritest on Lätil ka tänavu väljapaistev bilanss. Läti on võitnud 3 maavõistlust, peale kahe maavõistluste Eestiga veel 6:2 Leedu üle,

viigistanud 2: Rootsiga 1:1 ja Leeduga 2:2, ja kaotanud ainult Tallinna maavõistluste. Skoor aktiivne 13:7. Läti tublima bilansi puhul peab aga meele tuletama, et Lätil puudus taltsutaja Soome näol, kes näiteks suurel määral on tumestanud Leedu bilansi. Leedule oli 2:9 Soome vastu hooaja suurimaks „saunaks“, mis ühtlasi tublisti kaasa aitas Leedu hooaja skoori suuresti passiivseks muutumisel. Leedu väravatesuhe on 8:27 seitme maavõistluste kohta kahe viigi ja viie kaotusega.

Nagu tavaliselt, oli meile hooaja teiseks suureks sündmustikuks peale maavõistluste meistrivõistlused. Estonia start liiduklassis tõi juure elavust, kuid eesotsas jäi seisukord meistrivõistluste rindel muutusetu. Sport suutis kaitsta oma meistrikaevikut, kuigi ta kevadel oli löödud taganema. Tagaliinidest toodi aga eesliinile R. Idlane ja ümbermoodustatud eesliin vabastas Idlase õnnestunud mürskudel tee meistritiitlile. Estonia teeneks meistrivõistlustel oli nende lõpuosa pinevamaks muutmine. Mitme aasta järele oli tänavune lõppvõistlus jälle tõeliseks finaalsiks kahe suure vastase vahel.

Lahjendatud paari mehe üleminekust oli Sport tänavu nõrgem kui eelmisel aastal. Kuid kuigi meile meistermeeskonna kohta hooaja keskel lausuti, et ta paik oleks klass allpool, paranes Spordi vorm hooaja lõpuks ja finaalis oli ta jälle see karikameeskond, kes otsustaval võistlusel võib esineda ennast-ületavalt. Üldiselt võib Sporti ja Estoniat pidada võrdvõimelisteks vastasteks, kuid just finaali võitmise tõttu tuleb parima meeskonna nimi anda Spordile. Estonia paremuselt teise meeskonnana oli esivõistlustel pere-meheks kuni saatusliku viigini Puhkekoduga, millele järgnes kiire langemine. Estonia omab tubli kaitse, poolkaitse ja edurivi juhina rebase vilumusega E. Ellmani, kuid ülejäänud forwardite kiratsemine riisus juba näiliselt taskus oleva meistridiplomi. TJK-i „wunderteam“ oli selleks tõeliselt ainult sügisevooru

FOTO-ATELJEE

KUNINGA 1

ATELJEE AVATUD: K. 9-5, PÜHAP. K. 11-2

MAITSERIKKAD
PILDISTUSED

KAUBAMAJA „SPORT“

Tallinn, S. Karja 18. Tel. 446-00

soovita b

täielises valikus hooajaks

sporditarbeid

Jalanõude osakonnas
suures valikus igasugu
saapaid, kingi, kalosse,
toakingi ja talviseks
hooajaks viltsaapaid

matschil Spordiga. Läbilõikes hea materjaliga meeskond, kellel aga puudub suurem rutiin. Kalev meenutas oma võiduga Estonia üle seda üllatusmeeskonda, kellena teda tunti aastaid varem. Üldiselt siiski nõrga kehalise struktuuriga meeskond, kellel puudub tulevik. Ainsaks väljapaistvaks meheks oli vv. B. Nooni. Puhkekodu läinud aastal meistri järgmisena astus tänavustesse heitlustesse paraja nimega meeskonnana. Eelkõige oli vist see magus teadmine meestele pähe lõõnud ja puudus see püüdlikkus ja ind, millega sooritati tõus l. a. Iseloomustavaks Puhkekodu kohta oli, et ta juba esimese palli sadanult oma võrku hakkas kõigis liinides logisema ja oli ülejäänud mängus liialt apaatne. Uue mehena tõi Puhkekodu silmapiirile Ralf Veidemani, kellest arenemas Pihlak nr. 2. Narva tennis-hokiklubi põdes tänavu võimete mõõna, kuid väärrib praegugi paremuselt Eesti kuuenda meeskonna nime. Sellega on ka öeldud, et ta väärriks liiduklassi rohkem kui uustulnuk Tartu Olümpia.

Arvelaal liikatuna võib meistrivõistlustest lisada alljärgnevaid statistikalisi kilde:

Spordi sinil-valged tulid meistriks juba üheksas kord. Peale Spordi on meistripärja saanud ainult Kalev ja TJK, kumbki kaks korda. Rekordi püstitas Sport veel sellega, et tuli meistriks kolmas kord järjest. Senine rekord oli samuti Spordi käes kahe korraga järjest. Seni on Sport võitnud kõik meistrivõistlustel väljamängitud karikad. Kas viib ta oma

seifi ka tänavu esimest korda mängus olnud B. Sab-say karika?

Mängijatest on rekordselt tulnud meistriks Heinrich Paal, kes meistrimärgi saanud kaheksal korral Spordi üheksast meistrikutulekust. Tema ja E. Ellman on ainsad, kes vanast Tiigiveski põlvest tänavu-seni aktiivselt osa on võtnud pallilahingutest. E. Ellmanile kuulub see rekord, et ta on võtnud osa kõigest 13-dest meistrivõistlusest.

Kahe-vooru-esivõistlusi peeti alles teist aastat. Tänavu löödi meistrivõistlustel kokku 126 väravat, mis kaheksa värava võrra ületab l. a. rekordi. Väravaküttide arv oli kolme võrra suurem ja nimelt 38. Esimeseks negatiivseks väravakütiks omavärvaga oli A. Neuman. Mõlemal aastal on suurem arv väravaid saavutatud kevadevoorus: 1933. a. — 71 ja 1932. a. — 61. Sügisel olid need arvud vastavalt 55 ja 57. Väravate ülekaal kevadevoorus on vast seletatav kevadise mängu lahtisema iseloomuga, kuna sügisel otsustaval voorul areneb rohkem positsioonisõda.

Suurimaks väravakütiks oli R. Valdov, TJK, 14 väravaga, ületades seega ühe väravaga A. Laasneri l. a. rekordi. Ühtlasi R. Valdov kordas A. Laasneri hat-trickide rekordi — 2. 1932. a. olid nende meistridajateks peale Laasneri O. Kastanja ja F. Karm, tänavu peale Valdovi A. Maurer, Estonia, ja R. Kallo, Kalev. Viimasele kuulub ühtlasi rekord suurima arvu väravate löömisel ühe matschi vältel: 4 väravat matschil Kalev — NTHK.

Enamik väravatest leidis tee võrku esimesel poolajal — 69. L. a. oli see ümberpöördukt. Tänavused meistrivõistlused olid penalty-vaesed. 11 m löök määrati ainult neljal juhul ja väravaid neist saavutasid E. Tipner 2, O. Kastanja 1, kuna F. Karm lõi oma võimaluse mööda. 1932. a. oli 15 penaltit 8 väravaga. Seega tänavu suur tagasiminekt penaltyde-arvus, kuid ühes sellega peagu sama suur edenemine mängumääruste tõlgitsemises.

126 väravat jagunes 38 kütivi vahele järgmiselt:

R. Valdov, TJK, 14; H. Uukkivi, Estonia, 9; F. Karm, Sport, 6; A. Koovit, Kalev, 6; E. Ellman, Estonia, 6; O. Kastanja, TJK, 6; E. Peterson, Estonia, 5; A. Maurer, Estonia, 5; R. Kallo, Kalev, 5; A. Laasner, Sport, 5; V. Ader, Sport, 5.

4 väravat — H. Räästas, Estonia, S. Sarishni, NTHK, R. Kuremaa, TJK, R. Veideman, Puhkekodu, ja R. Idlane, Sport.

3 väravat — E. Estam, Estonia, H. Miller, NTHK, ja L. Kass, Sport.

2 väravat — E. Tipner, Sport, H. Rõmmer, Kalev, ja 4 meest Puhkekodust: A. Seks, O. Vinkelberg, A. Mõtlük ja R. Kuuskler.

1 värav — J. Kaljo ja E. Jürgens Estoniast, J. Raudleht, Ivannikov ja A. Semjonov NTHK-ist, H. Rio ja R. Jakobson Kalevist, H. Seegner, Sport, ning R. Silberg, A. Rütütel, E. Gerrets ja G. Tschutschelov TJK-ist. Omavärv — A. Neumann, TJK.

PILDIMÄLESTUS LÖPPENUD HOOAJAST:

Valgesärkide meeskond eesotsas E. Tipneriga jookseb staadionile — vastu hooaja esimesele võidule, mis oli Leedu üle.

Kokku kahel hooajal on kõige rohkem väravaid löönud: A. Laasner ja F. Karm, kumbki 18, R. Valdov — 17 ja O. Kastanja — 14.

30-nel matschil käis kokku 15.133 inimest, seega keskmiselt igal matschil 504 maksulist pealtvaataajat. L. a. olid need arvud — 14.699 ja 507, kuid siis peeti teatavasti üks matsch vähem (Võitleja loobus Puhkekodule). Märkimisväärt on, et Narvas käis keskmiselt igal matschil 849 pealtvaataajat, Tallinnas aga ainult 435. Suhteliselt elanikkondadele oli Narvas huvi meistrivõistluste vastu seega tunduvalt suurem. Vorrude järgi käis rohkem pealtvaataajaid kevadel, seda mõlemal aastal. Kevadel oli kokku 8167 (1932. a. — 9061) ja sügisel 6966 (5638) pealtvaataajat.

Kõige rohkem oli pealtvaataajaid kahel Sport — Estonia kohtamisel: kevadel 1406 ja sügisel 1557. Pealtvaataajate rekord ühel matschil kuulub l-a-le 1563-ga, milline hulk jälgis tookordset Sport — NTHK kohtamist Narvas. Tänavu viibis Narvas suurim hulk pealtvaataajaid, 1022, Puhkekodu — NTHK matschil. Järgmised pealtvaataajate-rikkamad matschid olid Estonia — TJK sügisel — 969, Sport — NTHK kevadel Narvas — 967, Sport — Kalev kevadel — 819 jne. Kõige vähem, nimelt 91 (!), oli uudishimulisi TJK —

NTHK matschil sügisel Tallinnas. See oli ühtlasi madaluse rekordiks kahe aasta kohta.

Kõige rohkem sissetulekut töid jällegi Sport — Estonia matschid: kevadel 571 kr. ja sügisel esivõistluste kohta rekordiselt 670 kr. brutto-kassadena. L. a. suurim brutto-kassa oli Sport — NTHK matschil — 408 kr. Kõige väiksem kassa oli TJK — NTHK-il poolitada, ainult 22 kr., mille tõttu puudujääk sel matschil oli 101 kr. Suurima ülejäägi jätsid mõistetavalt Sport — Estonia kassad: 492 ja 569 kr., nii et mõlemad seltsid võisid täiesti rahul olla. L. a. suurim netto-kassa oli 208 kr., Kalev — Spordil.

Kokku saadi pealtvaataajailt esivõistluste vältel ümmarguselt pool miljonit senti, täpsemalt 4.830,75 kr. L. a. oli üldsissetulek 3.968,30 kr. Nähtavasti olid tänava pääsmete hinnad kallimad, kuna pealtvaataajate üldarvude vahe ei tingi nii suurt sissetulekute vahet. Eriti kõrged pidid olema pääsmete hinnad sügisel, millal 6966-elt pealtvaataajalt saadi 2.300,90 kr., kevadel aga 8.167-melt inimeselt 2.529,85 kr. Oma 5% maksu arvel brutto-sissetulekust teenis jalgpalliliit 260,65 kr., mis läks liidu korraldusel peetud A klassi meistrite vaheliste võistluste puudujäägi kattteks.

A. Adorf.

UUS TUNG

A. ADORF

Tundub, et on purustatud tamm, mis eraldas Euroopa ja Eesti kergejõustiku tasemeid, ja et nüüd algas uus tung Euroopasse, isegi suuremal määral kui aastakümne tagasi. Säärane mulje kujunes vastmöödunud hooaja vältel, millal meie uued vikingid sooritasid õnnestunud retki Euroopasse ja ka kodumaal üllatasid optimismi ületavate tagajärgedega. Polekski imestada, kui pärast pikale veninud reaktiooni, mis tekkis omaaegsete vägevate — A. Klumbergi, J. Lossmani, H. Tammeri, J. Villemsoni j. t. — tagasitõmbumise järele staadionidelt, nüüd on käes Eesti kergejõustiku renessanss. Praegusel momendil on see seni renessansi läte, kuid võimas läte, mis kiire paisuma, et paisumisega kaasa haarata laiemaid hulki.

Eesti kergejõustiku tänapäevane tase on kindlasti kõrgem kui ta on olnud kunagi varem. Vaielda võib üksnes tippsaavutuste suhtes. Näiteks A. Klumbergi, J. Lossmani j. t. resultaadid olid tolleaegsele maailmatasemele lähemad kui nüüdsed tippsaavutused. A. Klumbergi nimel püsis pikemat aega koguni üks maailmarekord, millist suursaavutust hiljem pole korranud ükski teine eestlane. Kuid see, mis sunnib praegust põlve hindama siiski kõrgemana, on parem üldlabilõige ja suurem kandepind. Näitena võiks tuua võrdlevaid väljavõtteid eelmistest aastatest kümne parima keskmise ja maailmarekordide vahel. Kuigi maailmarekordid on tunduvalt paranenud, on kümne nüüdse parima keskmine 3—8% lähemal maailmarekordidele kui varematal aegadel. Üksnes mõned jooksud on nõrgenenud.

Kes on meil momendi parim kergejõustiklane? Selle küsimuse ümber on olnud palju arutamist. L. a. oli selleks ilmkindlasti G. Sule. Tänavu on tal aga kõvadeks konkurentideks A. Kuuse ja A. Viiding. Võrreldes meeste hooaja tippsaavutusi maailmarekordidega on protsentuaalselt kõige lähem tagajärg maailmarekordile A. Viidingu kuulitõuge 15.92, mis annab kuni 99%. Järgmisena tuleb A. Kuuse kõrgushüpe 1.95 — 95%, siis A. Küttise 7.42 ja A. Viidingu kettaheide 47.10, mis mõlemad 93%, kuna kõige kaugem on protsentuaalselt G. Sule 69.30 — 90%. Haruldasemad maailmas on aga nendest tagajärgedest siiski 69 m oda ja 1.95 m kõrgust. Viimasest seisukohast lähtuna tuleb parima sportlase nimetus ka sel aastal anda G. Sulele, kes ühtlasi maailma neljas mees oda-

viskes. A. Kuuse ja A. Viiding pärivad maailmatabelis 6.—7. koha.

Rõõmustava pildi pakub statistikaline kokkuvõte hooaja parimatest tagajärgedest. Välja arvatud 100, 200 ja 400 m jooksud, on kõigil teistel aladel kümne keskmise tagajärg parem, kui kunagi varem. Eriti on see tõusnud hüpetes ja heidetes, küündides mõnel alal väga lähedale kõigi aegade kümne keskmisele, näiteks kaugushüppes ja kuulitõukes. Kui aga oleks täpsemad võrdlusi tuua eelmiste aastate ja tänavuse kahekümne parima keskmise kohta, siis oleks tõus paljudel aladel veelgi suurem. Tõestamatulki tuleb uskuda, et

Risto Kuntsi, Soome, kuulitõukevõitja Torinos.

tänavuse 20-ne parima keskmine klossaalselt ületab kõigi eelmiste aastate oma.

Alljärgnevasse statistikalises ülevaatesse on püütud hankida kõik parimad tagajärjed. Siiski peab jätma väikese reservatsiooni, et puudub mõni üksik paras resultaat. Meil seni puudub täielise laitmatusega korraldatud statistika-tsentralisatsioon. Sageli jätvad ka seltsid saatmata võistlusprotokollid, ja kui tagajärjed ei satu ka ajalehtedesse, siis jäävad nad kaotsi. Kuigi vast puuduvad mõned resultaadid, siis oluliselt ei suudaks need muuta üldpilti.

100 m:

- 11,0 V. Rattus, Tartu Kalev
- 11,2 R. Tomson, Kalev
- 11,2 E. Susi, Jõhvi ÜENÜ

- 11,3 A. Hirsch, Kalev
 - 11,3 R. Vendrich, ESS
 - 11,3 H. Takk, Sport
 - 11,4 F. Krassikov, Kr. NMKÜ
 - 11,4 H. Kadak, ÜENÜTO
 - 11,4 V. Bolschak, Võitleja
 - 11,4 K. Päriste, Tartu ÜENÜ
 - 11,4 Niinep, Narva piirivalve
 - 11,5 A. Allan, ÜENÜTO
 - 11,5 N. Küttis, Võitleja
 - 11,5 O. Topman, Järvapojad ✓
 - 11,5 E. Labent, Tartu ÜENÜ
 - 11,5 V. Laats, ÜENÜTO
 - 11,5 G. Beckman, Pärnu SS
 - 11,5 P. Grauberg, Koeru SS ✓
 - 11,6 E. Knuut, ÜENÜTO
 - 11,6 J. Västriik, Sakala NS
 - 11,6 M. Haitov, Vaprus
 - 11,6 O. Suik, Tartu ÜENÜ
 - 11,6 A. Barmin, NMKÜ-Russ
 - 11,6 J. Laur, Sindi Kalju
 - 11,6 A. Espenberg, Kuressaare ES
 - 11,6 A. Kongas, Pärnu SK
 - 11,6 O. Ferchen, Võitleja
 - 11,6 J. Kokla, Läänela
 - 11,6 O. Song, Mõisaküla Ülo
 - 11,6 Thar, 2. diviis
 - 11,6 J. Piliikse, Kohila Püvisus
 - 11,6 V. Nesterov, Tartu VS
 - 11,6 E. Trööp, Kiviõli Valgus
 - 11,6 H. Freirik, Räpina Olümpia
- Alla 11,6 — 18
 „ 11,8 — 42
 „ 12,0 — 72

Kümne parima keskmine — 11,29,
 20-ne parima keskmine — 11,4.

200 m:

- 22,9 R. Tomson, Kalev
- 23,2 V. Rattus, Tartu Kalev
- 23,4 N. Küttis, Võitleja
- 23,6 A. Pau, Sakala NS
- 23,9 A. Hirsch, Kalev
- 23,9 A. Sutt, Valgjärve ÜENÜ
- 23,9 H. Freirik, Räpina Olümpia
- 24,0 R. Vendrich, ESS
- 24,0 V. Bolschak, Võitleja
- 24,0 E. Hindrekus, Koeru SS ✓
- 24,0 H. Kadak, ÜENÜTO
- 24,3 H. Goldberg, Vaprus
- 24,3 G. Beckman, Pärnu SS
- 24,3 H. Anton, Kalev
- 24,4 V. Laats, ÜENÜTO
- 24,4 A. Rullinkov, Kalev
- 24,5 J. Tomson, Kalev
- 24,5 G. Rosenberg, Kalev
- 24,7 A. Jürilau, Kalev
- 24,9 F. Krassikov, Kalev
- 24,9 K. Rosenberg, ÜENÜTO
- 25,0 K. Schütz, Tartu Kalev
- 25,0 E. Reiman, Järva-Jaani HS ✓
- 25,0 Kõrvits, Järvapojad ✓
- 25,0 A. Pauska, ASK
- 25,0 V. Seema, Kalev

Alla 24,0 — 7
 „ 25,0 — 21
 „ 26,0 — 60
 Kümne keskmine — 23,68, 20-ne
 keskmine — 24,6.

400 m:

51,2 V. Rattus, Tartu Kalev
 52,2 A. Pau, Sakala NS
 52,3 A. Jürlau, Kalev
 52,8 F. Ütt, ASK
 53,0 A. Paluvere, Kalev
 53,0 A. Herm, Kalev
 53,1 O. Pärn, Kalev
 53,2 V. Pöbul, Võitleja
 53,4 H. Kadak, ÜENÜTO
 53,4 O. Ferchen, Võitleja
 53,4 V. Tihomirov, Koeru SS
 53,5 E. Reiman, Järva-Jaani HS ✓
 53,6 G. Beckman, Pärnu SS
 53,6 J. Raag, Kanepi SR
 53,8 V. Laats, ÜENÜTO
 54,0 V. Vomm, Tartu ÜENÜ
 Alla 53,0 — 4
 „ 54,0 — 15
 „ 55,1 — 29
 „ 56,1 — 46
 Kümne keskmine — 52,76, 20-ne
 keskmine — 53,3.

800 m:

1.58,6 A. Jürlau, Kalev
 2.01,4 O. Pärn, Kalev
 2.01,6 K. Fatal, Võitleja ✓
 2.02,1 L. Kivisto, Tartu ÜENÜ
 2.02,5 A. Klemmer, ÜENÜTO
 2.02,5 K. Laas, Tartu Kalev
 2.03,0 V. Püss, Tall. PS
 2.04,4 O. Saar, ÜENÜTO
 2.04,7 J. Anon, Tartu Kalev
 2.04,9 O. Möttus, Võitleja
 2.05,6 A. Koidu, Tartu Kalev
 2.05,6 J. Mager, Sakala NS
 2.05,7 R. Viik, ÜENÜTO
 2.07,8 A. Kontus, Pärnu SK
 2.07,8 G. Beckman, Pärnu SS
 2.08,3 V. Pulk, ASK
 2.08,8 G. Tihomirov, Kiviõli Valgus
 2.09,1 A. Skanits, Kiviõli Valgus
 2.10,2 K. Lugus, Järvapojad ✓
 2.10,2 M. Aleksejev, Valgjärve
 ÜENÜ
 Alla 2.00,0 — 1
 „ 2.05,0 — 10
 „ 2.10,0 — 18
 Kümne keskmine — 2.02,57; 20-ne
 keskmine — 2.05,1.

1500 m:

4.08,0 A. Jürlau, Kalev
 4.10,0 E. Prööm, Kalev
 4.11,8 A. Klemmer, ÜENÜTO
 4.12,4 O. Pärn, Kalev
 4.13,0 K. Fatal, Võitleja
 4.13,8 O. Saar, ÜENÜTO
 4.14,6 K. Laas, Tartu Kalev
 4.14,8 A. Kaalep, Kalev
 4.15,4 L. Kivisto, Tartu ÜENÜ
 4.16,4 A. Peterman, Vaprus
 4.18,6 V. Püss, Tall. PS
 4.18,6 Völli, Tartumaa malev
 4.19,0 A. Malleus, Tartu Kalev
 4.19,8 A. Koidu, Tartu Kalev
 4.20,0 E. Jakobson, Petseri SS

4.20,4 V. Pulk, ASK
 4.21,0 V. Treinberg, Võitleja
 4.21,8 E. Mikstein, Navi SR
 4.22,4 A. Vaks, ÜENÜTO
 4.22,8 A. Steinberg, Simuna ÜENÜ
 4.23,4 K. Lugus, Järvapojad ✓
 4.23,6 O. Peets, Tartu ÜENÜ
 4.24,0 M. Prost, Tartu Kalev
 4.24,2 A. Kask, Võitleja
 4.24,6 A. Järve, Aluvere-Arkna
 ÜENÜ
 Alla 4.10,1 — 2
 „ 4.20,1 — 15
 „ 4.30,1 — 42
 Kümne keskmine — 4.13,0; 20-ne
 keskmine — 4.16,0.

5000 m:

15.37,6 E. Prööm, Kalev
 15.50,6 A. Peterman, Vaprus
 15.54,0 R. Sams, Harju malev
 16.01,0 A. Kaalep, Kalev
 16.08,0 M. Prost, Tartu Kalev
 16.12,2 V. Treinberg, Võitleja
 16.15,4 K. Fatal, Võitleja
 16.16,8 E. Jakobson, Petseri SS
 16.18,0 M. Tumanov, Kalev
 16.18,0 A. Järve, Aluvere-Arkna
 ÜENÜ
 16.21,0 A. Vellak, Võru Ilmarine
 16.35,8 A. Klemmer, ÜENÜTO
 16.40,4 O. Valdmer, Tartu Kalev
 16.44,4 E. Martin, Kalev
 16.44,4 A. Koidu, Tartu Kalev
 16.49,8 K. Kuldkepp, Sakala NS
 Alla 16.00,1 — 3
 „ 16.30,1 — 11
 „ 17.00,1 — 16
 Kümne keskmine — 16.05,2.

10.000 m:

33.39,2 M. Tumanov, Kalev
 34.14,8 R. Sams, Harju malev
 34.16,2 A. Kaalep, Kalev
 34.21,4 L. Öwn, Nõmme Kalju
 34.57,2 J. Anier, Tartu Kalev
 35.04,0 A. Koidu, Tartu Kalev
 35.09,8 V. Treinberg, Võitleja
 35.46,0 H. Troost, Kalev
 35.50,0 Roots, Narva-Jõesuu TSL
 35.53,0 E. Tamm, Tartu Kalev
 36.19,6 N. Vassman, Puhkekodu
 Kümne keskmine — 34.33,96.

110 m tõkkeid:

16,1 A. Paluvere, Kalev
 16,1 E. Rähn, Kalev
 16,2 J. Tomson, Kalev
 16,6 G. Beckman, Pärnu SS
 16,8 E. Labent, Tartu ÜENÜ
 16,8 R. Keres, ASK
 16,8 A. Hirsch, Kalev
 17,0 A. Reisner, ASK
 17,0 A. Herm, Kalev
 17,1 R. Tomson, Kalev
 Alla 17,1 — 9
 „ 18,1 — 15
 Kümne keskmine — 16,65.

Kõrgushüpe:

1.95 A. Kuuse, ÜENÜTO
 1.85 G. Schmidt, ESS

1.85 G. Kalm, Kalev
 1.83 E. Knuut, ÜENÜTO
 1.80 G. Sule, ASK
 1.80 E. Tuhk, Kuressaare ES
 1.76 H. Roosson, Sakala NS
 1.75 I. Marks, Tartu ÜENÜ
 1.75 E. Kink, Tartu Kalev
 1.75 P. Tolm, Kalev
 1.75 A. Kongas, Pärnu SK
 1.75 A. Klein, Tartu ÜENÜ
 1.73 H. Koik, Sakala NS
 1.72 Art. Kuulmata, Ambla SR ✓
 1.72 H. Kobbin, Ambla SR ✓
 1.70 E. Roht, ASK
 1.70 I. Tael, Pärnu SK
 1.70 K. Aid, Antsla SS
 1.70 J. Aronson, Kalev
 1.70 J. Pillikse, Koh. Püsiivus
 1.70 E. Rähn, Kalev
 1.70 A. Landberg, Kalev
 1.70 R. Bergmann, Läänela
 üle 1.80 — 6
 „ 1.75 — 12
 „ 1.70 — 23
 „ 1.65 — 55
 „ 1.60 — 101
 Kümne keskmine — 1.80,9; 20-ne
 keskmine — 1.76,3.

Kaugushüpe:

7.42 N. Küttis, Võitleja
 7.08 E. Rähn, Kalev
 7.03 E. Tamm, Kalev
 6.90 R. Tomson, Kalev
 6.85 I. Marks, Tartu ÜENÜ
 6.83 A. Kongas, Pärnu SK
 6.83 J. Pillikse, Koh. Püsiivus
 6.82 J. Rubanovitsch, Kalev
 6.78 O. Kurvits, Läänela
 6.78 E. Labent, Tartu ÜENÜ
 6.77 H. Roosson, Sakala NS
 6.69 V. Rattus, Tartu Kalev

Saksl. Weimann ja Gustav Sule Torinos p ä r a s t võistlust, kui Weimann ühe sentimeetriga oli lüüa saanud.

6.61 A. Niggol, Tartu Kalev
 6.60 M. Haitov, Vaprus.
 6.57 E. Knuut, ÜENÜTO
 6.56 P. Oja, ÜENÜTO
 6.55 E. Susi, Jõhvi ÜENÜ
 6.54 E. Lilienthal, Narva PS
 6.52 Pill, Tartu PSL
 6.50 E. Martin, ÜENÜTO
 6.45 A. Raska, Tartu ÜENÜ
 6.42 H. Kobb, Ambla SR ✓
 6.42 E. Hindrekus, Koeru SS ✓
 6.37 A. Herm, Kalev
 6.35 A. Tomberg, ÜENÜTO
 6.35 J. Talts, Tallinna KSÜ
 6.34 A. Soovik, Uue-Antsla SK
 6.34 G. Beckman, Pärnu SS
 6.32 J. Feldman, ASK
 6.30 A. Kiipsaar, Tartu ÜENÜ
 6.30 P. Tolm, Kalev
 Üle 7.00 — 3
 „ 6.75 — 11
 „ 6.50 — 20
 „ 6.25 — 34
 „ 6.00 — 76
 Kümne keskmine — 6.93,2; 20-ne keskmine — 6.76,5.

Kolmikühpe:

14.28 N. Küttis, Võitleja
 13.84 E. Rahn, Kalev
 13.61 I. Marks, Tartu ÜENÜ
 13.56 J. Pillikse, Koh. Püsimus
 13.31 H. Rooson, Sakala NS
 13.25 A. Kongas, Pärnu SK
 13.25 A. Tomberg, ÜENÜTO
 13.21,5 I. Jürgenson, Tartu Kalev
 13.18 A. Kuuse, ÜENÜTO
 13.12 G. Kalm, Kalev
 13.12 R. Tomson, Kalev
 13.07 E. Labent, Tartu ÜENÜ
 Üle 14.00 — 1
 „ 13.00 — 15
 „ 12.50 — 28
 Kümne keskmine — 13.46, 20-ne keskmine — 13.21.

Teivashüpe:

3.60 J. Erna, Kalev
 3.60 E. Arman, ASK
 3.50 E. Tuhk, Kuressaare ES
 3.46 H. Michelson, Tartu Kalev
 3.40 O. Lepikson, Kalev
 3.40 A. Kiipsaar, Tartu ÜENÜ
 3.40 A. Niggol, Tartu Kalev
 3.40 A. Veisbach, Tapa SK ✓
 3.40 H. Koik, Sakala NS ✓
 3.35 H. Kobb, Ambla SR
 3.30 K. Kask, Käru ÜENÜ
 Üle 3.50 — 3
 „ 3.30 — 11
 „ 3.20 — 18
 „ 3.00 — 43
 Kümne keskmine — 3.44; 20-ne keskmine — 3.32,8.

Kuulitõuge:

15.92 A. Viiding, Tall. PS
 14.80 J. Suuk, Tall. PS
 14.19 P. Määrts, Valga ÜENÜ
 14.19 N. Feldman, ASK
 14.15 O. Erikson, ASK
 13.85 K. Annamaa, Tall. PS
 13.82 O. Kirp, ASK

13.62 H. Öunap, Sakala NS
 13.58 R. Schmidt, Valga ÜENÜ
 13.47 P. Puna, Tartu ÜENÜ
 13.46 O. Iives, Tartu ÜENÜ
 13.45 A. Michelson, Peipsi laevastik
 13.43 K. Vilmansen, Kalev
 13.30 K. Oole, Kalev
 13.27 E. Lilienthal, Narva PS
 13.22 A. Illi, ÜENÜTO
 13.17 O. Kurvits, Läänela
 13.15 K. Sule, ASK
 Üle 15.00 — 1
 „ 14.00 — 5
 „ 13.00 — 18
 „ 12.50 — 29
 Kümne keskmine — 14.16; 20-ne keskmine — 13.70.

Kettaheide:

47.10 A. Viiding, Tall. PS
 46.14 N. Feldman, ASK
 45.76 O. Erikson, ASK
 43.93 K. Kask, Käru ÜENÜ
 42.53 R. Ivask, Tartu Kalev
 42.42 E. Lilienthal, Narva PS
 42.03 A. Niggol, Tartu Kalev
 41.34 O. Iives, Tartu ÜENÜ
 41.01 K. Annamaa, Tall. PS
 40.57 H. Reitsak, Võitleja ✓
 40.50 H. Kobb, Ambla SR ✓
 40.42 K. Oole, Kalev
 40.32 O. Kurvits, Läänela
 40.13 G. Sule, ASK
 40.02 P. Määrts, Valga ÜENÜ
 Üle 45.00 — 3
 „ 42.00 — 7
 „ 40.00 — 15
 „ 38.00 — 26
 Kümne keskmine — 43.28,3; 20-ne keskmine — 41.57.

Odavise:

69.30 G. Sule, ASK
 62.75 A. Niggol, Tartu Kalev
 60.78 J. Meimer, Pärnu SK
 60.47 E. Tamm, Kalev
 60.05 J. Laurson, Tartu Kalev
 57.80 H. Reitsak, Võitleja
 57.20 A. Mägi, Tartu ÜENÜ
 56.51 I. Kabral, Astra
 56.46 A. Verder, Rakvere RK
 56.00 H. Kobb, Ambla SR ✓
 55.83 E. Arman, ASK
 55.35 V. Uiibo, Valga ÜENÜ ✓
 55.04 H. Puistama, Vaprus
 54.85 B. Teng, Läänela
 54.85 H. Lilienthal, Tori ÜENÜ ✓
 54.60 A. Eichvald, Koh. Püsimus
 54.35 H. Vilberg, Jõhvi ÜENÜTO
 Üle 60.00 — 5
 „ 55.00 — 13
 „ 52.00 — 25
 „ 50.00 — 35
 Kümne keskmine — 59.68; 20-ne keskmine — 57.09.

Raskusheide:

17.05 A. Teearu, Tall. PS
 16.77 R. Bluman, Tartu ÜENÜ
 15.75 A. Blumberg, Tartu Kalev
 15.58,5 J. Neuman, Tall. PS
 15.51 M. Liinat, Kalev

15.22 K. Annamaa, Tall. PS
 15.07 J. Suuk, Tall. PS
 14.17 K. Miitel, Tartu Kalev
 13.85 H. Maripuu, Kuressaare ES
 13.85 F. Ütt, ASK
 13.43 A. Tuhk, Kuressaare ES
 13.12 A. Ohak, Kuressaare ES
 Üle 17.00 — 1
 „ 16.00 — 2
 „ 15.00 — 7
 „ 12.00 — 13
 Kümne keskmine — 15.80.

Vasaraheide:

43.48 K. Annamaa, Tall. PS
 34.35 M. Liinat, Kalev
 31.42 N. Bõkov, Petseri SS
 31.27 K. Miitel, Tartu Kalev

Võrreldes l. a. kümne keskmise-ga on tänavune paranenud kõigil aladel peale 100 m jooksu, kus tagasimeinek, kuid „mikroskoobiliselt“ ühe sajandiku sekundi võrra (11,29 — 11,28). Suurt edu näitavad kaugus, oda ja 800 m sellepoolest, et neil aladel tänavune 20-negi keskmine ületab l. a. 10-ne keskmise. Toome võrdluseks vastavad arvud, märkides esimesena 20-ne keskmise ja klambrites l. a. 10-ne keskmise: kaugus 6.76,5 (6.72), oda 57.09 (56.69) ja 800 m 2.05,1 (2.06,5). Mitme tubli pügala võrra on kerkinud veel kuulitõuge, milles selle aasta 10-ne keskmine 14.16 (l. a. 14.01), kettaheide 43.28,2 (42.13), kõrgus 1.80,9 (1.77,4), 10.000 m 34.33,96 (35.15,79) ja 5000 m 16.05,2 (16.16,92). Teistel aladel keskmised peagu võrduvad: 200 m 23,68 (23,74), 400 m 52,76 (53,14), 1500 m 4.13,0 (4.14,7) ja kolmik 13.46 (13.43). Tippsaavutused on 16-nest alast ületatud 13-nel alal ja korratud ühel alal.

Kui arvestada igale maakonnale kümne parima tabeli järgi esikoha eest 10 punkti, teine — 9 p. jne., siis on parimaks maakonnaks peagu absoluutse punktide ülekaaluga Tallinn-Harju. 880-nest võimalikust punktist omandab Tallinn-Harju 422,2 punkti. Paremusest järgmised maakonnad on: Tartu — 240,1, Viru — 102, Pärnu — 35,2, Viljandi — 33, Saare — 15, Võru — 10, Valga — 9,5, Järva — 8,5, Petseri — 3 ja Lääne — 1,5 punktiga.

Uued Eesti rekordid püstitati sel hooajal järgmistel aladel: 800 m A. Jürlau, Kalev, 1.58,6; kõrgus A. Kuuse, ÜENÜTO, 1.95; kaugus N. Küttis, Võitleja, 7.42; kuul A. Viiding, Tall. PS, 15.92; vasar K. Annamaa, Tall. PS, 43.48; vasar (5,44 kg) K. Miitel, Tartu Kalev, 44.86; raskus (12,5 kg) A. Teearu, Tall. PS, 17.05. Peale selle ületati senised rekordid järgmistel aladel: 200 m R. Tomson, Kalev, 22,9 ja ketas A. Viiding, Tall. PS, 47.10, mis mõlemad saavutati mitte-määrustepäraselt. 100 m jooksus kordas V. Ratsumäe senise rekordi 11,0.

ESSENI TÕSTETEST

EUROOPA 3 PARIMAT

Esseni võistlustelt loodeti kõrgekvaliteedilisi tagajärgi, kuna nad olid pärast kaht aastat esimesteks suurimateks võistlusteks Euroopas ning seega täieliseks võimaluseks demonstreerida Euroopa tõsteklassi. Tegelikult küpsetati aga väike pettumus. Tagajärjed jäid enamikus keskpärasteks, 10—15 kg allapoole viimaseaja taset. Keskpärasuse põhjustas väikesemaas-stabiilne konkurents. Esindatud oli küll üheksa rahvust, kuid mitmed neist väheste osavõtjate arvuga ja rohkem teiseklassi tõstjatega. Nõrgalt startisid Prantsuse, Itaalia ja Schweits, kuna riigipoliitiliste lahkemiste tõttu täiesti puudusid Austria ja Hollandi. Eriti andis tunda Austria, kui Euroopa ühe suurema tõsterahvuse, puudumine. Kõige selle tõttu kujunesid euroopavõistlustest rohkem Saksa lahtised esivõistlused. Ka rahva osavõtt oli loodetust väiksem: 3000-de kohaga saalis olid pooled kohad tühjad.

Mõningaid sensatsioone pakkusid peetud võistlused siiski. Suurimaks üllatuseks maailmale, kuid seejuures pettumuseks sakslastele, oli viimaste lemmiku ja olümpiavõitja Ismayri lüüasaamine vähetuntud prantslaselt Alleene'ilt keskaalus. Alleene on omapäraseid tüüpe. Maguspoisilise väljanägemisega ei oma ta kuigi väljapaistvat muskulatuurset keha. Vastu ootusi polnud ta ka tehnikas kodus. Võidule sakslase üle viis teda suur rahulikkus ja hea taktika. Ta ei sattunud harsarti raskuste juurepanemisega ega lasknud end vastastest eksitada. Ismayr seevastu algas kõrgelt ja lisas liig julgesti raskusi, mida ei suutnud üles tõsta. Võidu saavutamiseks oleks Ismayr pidanud tõukami-

EUROOPA VASTSEID TÕSTEMEISTREID

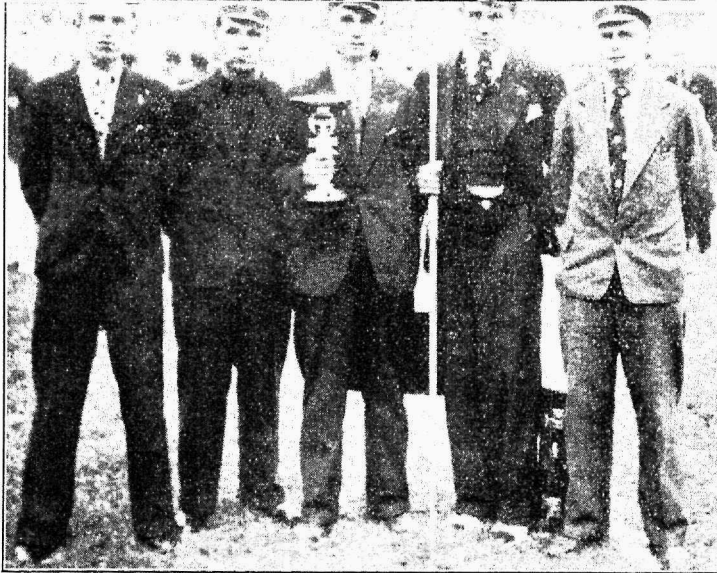
Meie pildil vasakult: VÖLPERT, Saksa, sulgkaalu-meister; THIERSCH, Saksa, kergekaalu-meister; SCHEITLER, Luksemburg, poolraskekaalu-meister; EICKEL-TRAHT, Saksa tõstesporti-juht; BECVAR, Tschehhoslovakkia, raskekaalu-meister.

ses püstitama uue maailmarekordi 145 kg, kuid loobus sellest kui asjatust katsest. Lätlane Ozolinsch jäi ses kaalus viiendaks.

Euroopavõistluste parimaks kaaluks oli sulgkaal, kus sakslane Völpert saavutas 420 kg, mida võib nimetada kolossaalseks. Völpert on kahtlemata praegu maailma parim oma kaalus. Isegi prantslane Suvigny, Los Angelesi võitja, poleks suutnud üllatada teda. Völpert ja teine sakslane Thiersch, viimane kergekaalus, olid ainsad, kes küündisid oma maksimumini. Meie Teitelbaum oleks osavõtu puhul võinud paremal juhul platseeruda kuuendana Thierschi kaalus.

Poolraskekaalus puudusid Hostin, Prantsuse, ja Olsen, Daani, mistõttu luksemburglane Scheitler tuli kindlalt võitjaks. Sakslane Vogt, kelle nimel võrdlemisi värske maailmarekord surumises 112,5 kg, tuli teiseks. Kaalu neljas mees, meile hästituntud lätlane Bileskalns, ei pääsenud auhinnale 5 kg tõttu. Kuid mees on tublisti arenenud ja võib üllatada lähemas tulevikus. Nõrk on tal surumine, milles ta tehnika puudulik. Eesti-Läti maavõistlusel võib ta võita.

Raskekaalu ja A. Luhaääre võitja tschehh Becvar on pikk ja kehaliselt hästi arenenud atleet. Olevat alles 25-aastane. See, mis Luhaäärt Becvari juures üllatas, oli nende kahe mehe ühesugune stiil. Nagu ütleb

EESTI VÕIDUKAS MEESKOND TORINOS.

Pildil vasakult A. Kuuse, G. Sule, esindaja dr. med. Karell (meeskonna-auhinnaga), A. Viiding ja N. Küttis.

Luhaäär, olevat Becvar stiilis Luhaääre täieline teisik, isegi paljudes detailides. A. Luhaäär alustas tõsteid lootusrikkalt. Vasakuga rebimises kordas ta oma Eesti rekordi (kunagi oli see ka Luhaääre maailmarekord) — 90 kg. Paremaga rebimises tal aga ei vedanud, niisama vähe järgnenud surumises. Olgu siinkohal märgitud, et paremaga rebimine on värske ala, mis vanasti ei olnud viie tõste kavas. Seda tõstet on vähe harrastatud ja seetõttu oli ta komistuskiviks peale Luhaääre enamikule tõstjatele. Kas oleks kõne all olnud tõste paremal õnnestumisel Luhaäär võitnud Becvari, selle kohta ei öelnud Luhaäär jutlemisel kindlalt ei ega jah. Fakt on, et kahes tõstes, rebimises paremaga ja surumises, jäi Luhaäär 20—25 kg allapoole oma tavalist normi, vastasel korral oleks ta kinni püüdnud Becvari 15-kg-lise edu. Raskekaalu kolmandal, sakslasel Strassbergil, olid need võistlused vist viimseiks, kuna mees juba 40 a. lähedal. Nelja tõste järele oli ta Luhaäärest ees, Becvarist aga 5 kg maas. Kuna Becvar oli tõuganud 160 kg, siis võitjaks tulekuks oleks Str. pidanud tõukama 167,5 kg, mille lähedalegi ta varem pole küündinud. Pärast 137,5 kg ülesajamist pani ta marrusattunult järgmiseks raskuseks siiski 167,5 kg ja... ajas üles. Kuid n.-n. saksa stiilis, kolme tempoga ja rullimisega üle kõhu. Tõste annulleeriti. Siiski ei tahtnud Str. leppida kaotusega. Neljanda tõstena, seega väljaspool võistlust, tahtis ta koguni tõugata 170, kuid kohtunikud lahkusid, et mitte kaasa teha tsirkust, kuna võistlused olid läbi.

Tehnilised tagajärjed olid:

Sulgkaal: 1. Völpert, Saksa, 420 (vas. reb. 62,5 — par. reb. 65 — sur. kah. 90, reb. kah. 87,5 ja tõuk. kah. 115) kg. 2. Mühlberger, Saksa, 410 kg. 3. Schäfer, Saksa, 397,5 kg.

Kergekaal: 1. Thiersch, Saksa, 447,5 (70—72,5—85—95—125) kg. 2. Helbig, Saksa, 442,5 kg. 3. Planck, Schweits, 430 kg.

Keskkaal: 1. Alleene, Prantsuse, 497,5 (77,5—87,5

87,5—107,5—137,5) kg. 2. Ismayr, Saksa, 492,5 (75—77,5—100—100—140) kg. 3. Jordan, Saksa, 470 kg.

Poolraskekaal: 1. Scheitler, Luksemburg, 497,5 (82,5—80—97—105—132,5) kg. 2. Vogt, Saksa, 495 kg. 3. Bierwirth, Saksa, 485 kg. 4. Bileskalns, Läti, 480 kg.

Raskekaal: 1. Becvar, Tšehhoslovakkia, 552,5 (90—82,5—102,5—117,5—160) kg. 2. A. Luhaäär, Eesti, 537,5 (90—80—100—115—152,5) kg. 3. Strassberger, Saksa, 525 kg.

Kohtunikud olid täiesti erapooletud ja objektiivsed. Peakorraldaja Eickeltraht, kes ühtlasi tõsteliidu esimees, on tõstjana esinenud Amsterdami mängudel ja Luksemburgi euroopavõistlustel ning on vana tuttav Luhaäärele.

Euroopavõistlustelt puudusid paljud nimekad tuusad. Meie tõste-autoriteedi Joh. Kauba arvates oleks nende osavõtul kohad jagunenud alljärgnevalt, mille toome kui Euroopa kolm parimat igas kaalus:

Sulgkaal: 1. Völpert, Saksa; 2. Suvigny, Prantsuse; 3. Mühlberger, Saksa; kergekaal: Duverger, Prantsuse; 2. Haas, Austria; 3. Pierini, Itaalia; keskkaal: 1. Galimberti, Itaalia, 2. Alleene, Prantsuse; 3. Ismayr, Saksa; poolraskekaal: 1. Hostin, Prantsuse; 2. Olsen, Daani; 3. Scheitler, Luksemburg; raskekaal: 1. Becvar, Tšehhoslovakkia, 2. Luhaäär, Eesti; 3. Psenicka, Tšehhoslovakkia.

O.-Ü.
„ESTO“

Tallinn, Pikk tän. 47,
tel. 444-22

Soovitab

hooajaks igasuguseid

spordiabinõusid

TEATEJOOKS

SPRINTERI JOOKSUKOOLINA

Võimlemisõpetajate suur ülesanne

Läinud hooaja Eesti suurel „kergejõustiku-derby“ maailma ekstraklassi ei suutnud jooksjad väärikselt kaasa rebida heitjate ja hüppajatega. Nii sprinterite kui ka staiserite sisu pudenes enne Euroopa kesk-pärasegi taseme saavutamist. Sellepärast on nüüd hooajale bilansi vedamisel kõigi arvutajate ja arvustajate pilgud kahtlemata muretsevalt pöördunud jook-sude tulemustele. Jooksude nõrkus on meie kergejõus-tiku traagilisimaks küljeks olnud alati ja sellasena mitte uudis. Kuid kui pikemates distantsides omal ajal veelgi võis uhkustada Jüri Lossmani rahvusvahe-liste maratonivõitudega ja suuri lootusi võis asetada „vara varisenud“ F. Beld-sinskile, siis nim. meestele kvaliteedilt vastavaid sprinteriteid pole peagu olnudki. Näib, nagu kummitaks Eesti sprinterite kohal kuri needus, et nad ei suuda välja rabeleda rahvusvahelisse heasse klassi. Mõnelt poolt on väidetud, et eestlase natuurile ei vastavat sprint, mis nõudvat „teist verd“. Õigem oleks väita, et meil on puudunud vajaline oskus, vajaline kool sprinterite arendamiseks. Kuid kui meile veresugulaste soomlaste seas on leidunud mehi alla 11 ja 50 sek., miks ei peaks neid sirguma siis ka eestlaste seast!

Tähelepanekute ja kogemuste najal treenerina pean väitma, et sprinterite klassi arendamisel, nende treeningus ja koolis on unustatud väga tähtis faktor — teatejooks. Võin öelda, et Poolas algas sprinterite ja keskmaajooksjate klassi tõus teatejooksude suuremaulatusliku harrastamise mõjul.

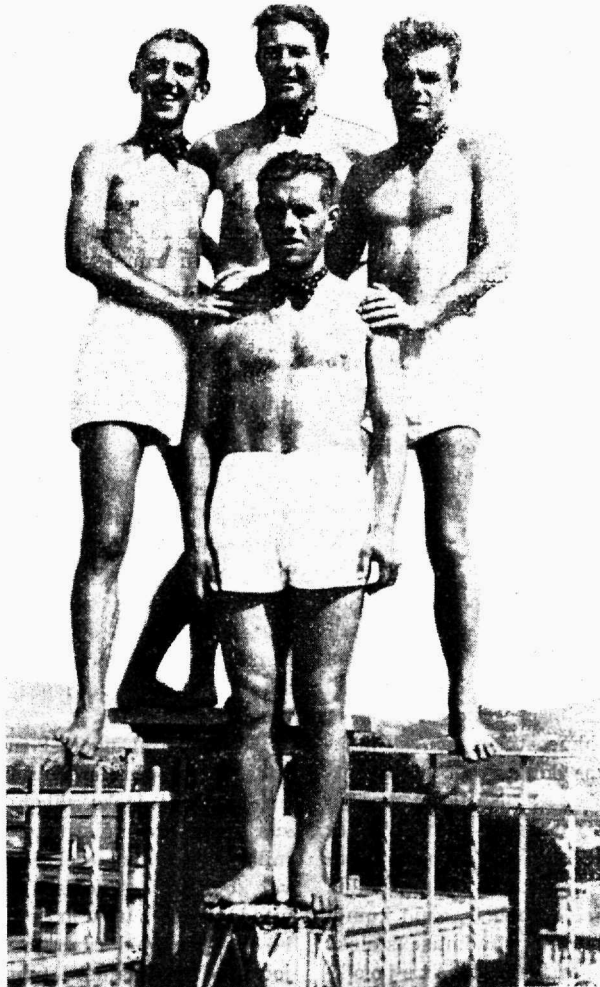
Üldiselt teatakse, et jooksjate treening on igav. Pikamaajooksjatel on veelgi võimalus vahelduse toomiseks treeningusse joosta mitmekesiseid maastikke. Sprinterite „maastikuks“ on aga tavaliselt sõerada. Ikka ja iga-päev stardid ja spurdid ja sörgid — säärane monotoonne treening mõjub närvikavale kuni jooksja apaatseks muutumiseni oma ala vastu. Sellepärast ongi välismaal, eriti Ameerikas, Inglis- ja Saksamaal, ammu-aegselt võetud sprinterite treeningusse teatejookse. Teate-

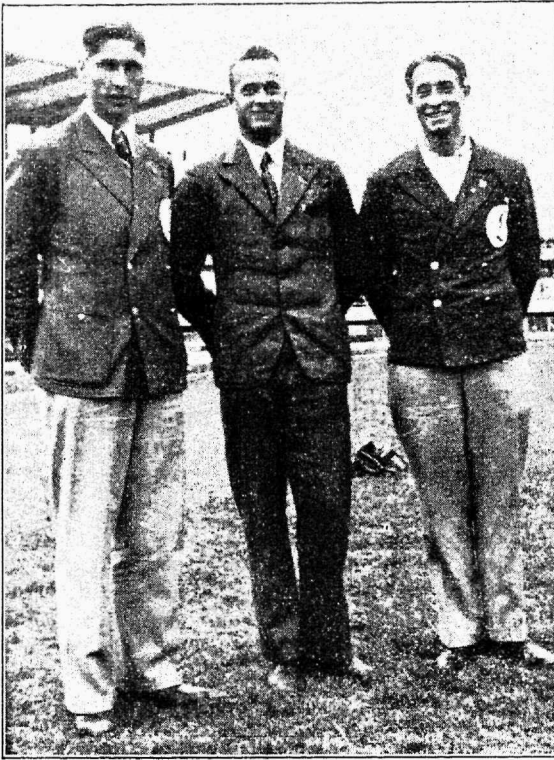
jooksust on kujunenud koguni jooksu A, kui mitte arvestada elementaarset jook-suõppust. Ja võib öelda, et teatejooksudega ongi ülalnimetatud rahvustes jooksjate materjal viidud ta praegusele kõrgusele.

Jooksja treeningusse toovad teatejooksud suurt elavust, sest meeskonnasport on alati kiitkestavam. Teatejooksud lisavad midagi hasardi taolist ja hasart on monotoonsuse hävitajaid. Algajajärk, teate edasiandmise õppus, on küll igavavõitu, kuid hiljem, selle ladusamaks muutumisel, kujuneb jooks mõnuks, mis omakord piitsutab rohkem jooksma. Paljud sprinterid on lausunud, et nad tähelegi pole pannud, kuis teatejooksudega nägematult suur osa treeningust on seljataga.

Kuid edasi. Suure tähtsuse sprinterite arendamisel omab teatejooks mitte üksnes treeningu, vaid selle kõrval ka võistlemise läbi. Võistlemine olgu jooksjal oma võimete katsetamiseks ja edasiinspireerijaks. Ameerikas, Inglismaal ja veel mujal on teatejooksu-võistlustele antud rahvusliku pidustuse ilme. Traditsioonilis-

„NELI MUSKETÄRI UNIVORMIS“
Pildil A. Kuuse, G. Sule, A. Viiding ja N. Kütis
Torinos Collegio San Giuseppe katusel.

Maailma parimad mitmevõistlejad Torinos. Vasakult H. Sievert, Saksa, M. Tolamo, Soome ja W. Eberle, Saksa.

teks neis mais on suured teatejooksu-päevad, mida jälgivad kümned tuhanded. Võisteldakse lühimaadest keskmaadeni. Kui näiteks Inglismaal korraldatakse suur relay 20×1 miil, siis on säärase teatejooksu korraldamise tagamõtteks ergutada klubisid võimalikult rohkema arvu võistlejate kasvatamiseks. Ning tagajärg on seletamatult selge: 1) jooksule tõmmatakse suuremaid masse, 2) suuremast kullaliiva kvantumist saab rohkem kulda. Teatejooksud on isegi sedavõrd populaarsed, et näiteks Inglise — Saksa peavad erilisi teatejooksu-maavõistlusi. Peale ring-teatejooksude on kavas veel pendel-teatejooksud ja tõkkejooksu-teatejooksud.

Vastandina ülaltoodule korraldatakse Eestis teatejookse vähe, isegi liig vähe. Meil on teatejooksud viimseid numbreid võistluste-kavas ja nendel starditakse teistest jooksudest väsinutena. Kunagi korraldati erilisi Eesti teatejooksu-esivõistlusi, kuid nüüd on need juba aastaid kõrvale heidetud. Teatejooks on meil nagu väljasurev spordiala. Kuid peetagu silmas, et teatejooksude harrastamise rohkusest on suurel määral sõltuv jooksjate klassi tõus. Sellepärast olgu motoks: rohkem teatejookse! Näiteks hooaja lõppu, oktoobrit, oleks võidud kasutada mitmekesistes teatejooksudes võistlemiseks. See oleks hooajale annud täiuslikuma lõppakordi. Soovitasin Kalevile ja ÜENÜTO-le teatejooksu-võistlusi oktoobris, kuid kumbki ei võtnud endale algatust. Suureks sündmuseks oleks aga Eesti-Läti maavõistlus teatejook-

sude s. See annaks parema võrdluse kahe liidurahva sportlikkudest võimetest kui 1—2 tippmehe kohtamisid. Maavõistluse kavas võiks näiteks olla 4×100 m, 4×400 m, 4×800 m, 4×1500 m, 10×100 m ja tõkkeid 4×110 m.

Üldiselt on teatejooksud sprinteri arengu aluseid. Ses mõttes võiks sprinteri arenemise teed eraldada kolme järku: 1) noore poisina jooksuõppus ja teate edasiandmise õppus koolis või mujal, 2) algaja sportlasena ettevalmistav jooksutreening ja võistlemine kooli ja seltsi teatejooksu-meeskonnas, ja 3) 18—20-aastasena tippsportlase võistlustreening. Seega on sprinteril esikohal teatejooks ja alles teatejooksjast võrsub n. n. soolo-sprinter. Saksa suursprinterid Jonath, Körnig j. t. on võrsunud teatejooksjatest.

Teate edasiandmist tuleb õpetada juba noorele poisile, et teatejooks n. ö. imbukse verre ja et see hiljem võistlustel ei oleks jooksjale komistuskiviks. Koolides on parim võimalus õpetada teate edasiandmist ja selle juures oleks võimlemisõpetaja il täita suur ülesanne. Soovitan kasutada minu „Kergejõustiku õpperaamatus“ toodud õppemeetodit. Praktiline teate edasiandmise algõpetus, mida võib massilise osavõtjate arvuga läbi viia, on järgmine:

Spordivälja või pargi ringteele või talvel ümber kooli võimla asetatakse osavõtjad üksksteist teatud kaugusele. Seks kauguseks võib väljas olla 20—30 m, võimlas vastavalt ruumi ulatusele 5 või rohkem meetrit. Kui teateandja on jõudnud 2—3 m kaugusele teatesaajale, hakkab viimane jooksma. Käsi on sirutatud taha, et pihku võiks pista teate. Nii antakse teade ühelt teiselt, kusjuures kogu rühm tasasel sammul edasi liigub teateandja ja -saaja joostes. Edasiliiklemisega tekib pikem ruum jooksmiseks teate vahetajate vahel. See õpetuse viis pole väsitav ja sellepärast võib teda korrata järjest. Edasi võib õpetada teate pihku andmist ning selle vastuvõtmist. Selleks joostakse paari-kaupa, kusjuures vasaku käega surutakse (mitte lüüa!) teade eeljooksja parema käe pihku paari sammu vältel. Toodud õpetus on akuutne nüüd, millal koolides töö alanud ja võimalus võimlemistundides teda läbi viia. Peale selle jääks koolide ülesandeks korraldada kevadeti ja sügiseti avalikke teatejooksu võistlusi. Traditsiooniliseks kujunemas on Tallinnas kevadised koolide vahelised võistlused, kuid neist üksinda ei piisa, vaid teatejookse tuleks rohkem korraldada. Pendel-teatejooksu ma ei poolda, kuna sel pole praktilist tähtsust seoses tavalise teatejooksuga. See on sulavuseta ja pidurdatud jooks, mis kohal üksnes hädaabi-nõuna.

Vanematel noortel tuleb juba rohkem spetsialiseeruda teatejooksule ning õppida tehnilisi peensusi. Eestis, kus teatejooks väheharrastatav, on selle tõttu jooksu isegi maavõistlustel märgata krobelisi eksimusi, mille ravimiseks oleks olnud parim aeg õpilasena talvel koolis või suvel seltsides. Eriti tuleb veel kord toonitada teate surumist eeljooksja pihku. Teate pihku lömine pidurdab jooksu ja võib lisaks viia tagajooksja tasakaalust. Juba psühholoogiline moment —

mõte, kuidas õnnestunuimalt teade lüüa pihku — rikub üleandmise sulavust ja võib igas vahetuses riisuda aega 0,1—0,3 sek. Teate surumine toimub aga automaatselt teatevahetajate peagu kõrvuti joostes paari sammu vältel. Seejuures ei tohi teadet vahetavad käed olla krampplikult pingutatud, vaid lõdvad, nagu žonglööril pallidega mängides. Saadud teade tuleb paremast vasakusse kätte vahetada kohe esimese paari sammu vältel, sest jooksul peab ainsaks mõtteks olema, kuidas kiiremini edasi jõuda.

Väga puudulik on meil ka kurvel jooksmine teatega. Teatesaaja peab jooksma võimalikult lähemal siseservale, teateandja aga kurvel umbes üks jalga eemal siseservast. Seega asuvad eeljooksja parem ja tagajooksja vasak käsi ühes perpendikulaartasapinnas. Eriti tähtis on see kurvel sellepärast, et siis pole karta tagajooksjal vasakut õlga järsult pöörata, mille tegemisel tsentrifugaalne jõud viiks jooksja rajalt välja jalgu teistele jooksjatele. Igal juhul on aga vasaku õla pöördeliigutus asjatu pingutus.

Ühes meeskonnas jooksjad peavad instinktiivselt tundma üksteist, kuidas vahetada teade, s. t. millal ja millise kiirusega hakata jooksma, kui teateandja on lähenemas, ja kuidas toimida teate vahetamise momendil. Kui meeskond on koostatud juhuslikult, ilma et selle kõik liikmed enne võistlust oleksid pidevalt koos harjutanud, on üksteise mõistmine suurel määral puudulik. Selline oli näiteks olukord tänavusel Eesti-Läti maavõistlusel. Eesti meeskonnad olid vaevalt või üldse mitte koos treenerinud ja teate vahetamine arenes takistatult. Parem on välja panna nõrgemate jooksjatega meeskond, kes siiski pidevalt koos harjutanud, kui head jooksjad, kuid vaevalt päev või paar enne võistlust alles kokku saanud. Pika ühistreeningu tähtsust toonitab veel järgmine näide. Los Angelesis harjutas USA 4×100 m meeskond pidevalt ühiselt. Veel võistluspäeva hommikul joosti võistluskorras maa kogu ulatuses läbi ja saavutati aeg 41,2 sek. Võistlusel tekkis siiski vahejuhtum. Wykoff jäi Toppino lähenemisel hiljaks stardiga ja Toppino püüdis eeljooksja liig ruttu, juba kümendal meetril tarvilise 17. või 18. meetri asemel pärast esimest vahetusjoont. Tekkis väike segadus, milleta maailmarekord praeguse fenomenaalse 40 sek. asemel

*Elemer Bodossy, Ungari,
Torinos kõrgushüppe-võistluse ajal.*

mel oleks olnud veel fenomenaalsemalt 39 sek. piirides! Tähendab, et USA meeskond ei olnud veelgi küllaldaselt koos treeninud, kui mitte seda vahejuhtumit nimetada force majeure'iks.

Et teada, millal startida teateandja lähenemisel, selleks tehtagu 4×100 m jooksus 5—6 m kaugusele enne esimest vahetusjoont maale selgestinähtav märk. Eeljooksja stardib siis, kui teateandja on jõudnud sellele märgile. Asetan märkimisele suure tähtsuse. Meie teatejooksjad teevad mõnikord märke, kuid juhuslikult, ega pea neid alati silmas. Samuti peavad meeskonnaliikmed kokku rääkima igasuguste hüüdemärkide suhtes, näiteks, et oma väsimuse korral hoiatada eeljooksjat, et viimane liig kiiresti ei stardiks. Et Eestis teatejookse on korraldatud vähe, sellepärast puudub meil ka teatejooksjate kaader. Teatejooksja on veidi erinev soolo-jooksjast. Ainus mees, kes teatejooksus ületab oma spinterivõimes, on E. R ä h n.

Meil on külluses 100 m jooksjaid ajaga 11,5 sek. Säärased mehed peaksid teatejooksus saavutama tavaliselt koguaja alla 44 sek. Rahvusmeeskond, kuhu selekteeritakse 11,0—11,2 mehed, peaks jooksma koguni alla 43 sek. Et seda ei suudeta, on puuduliku ettevalmistuse ja treeningu süü. Sellepärast rohkem ühistreeningut, varajasemat teatejooksu kooli ja rohkem teatejookse, siis lööme „kaks kärbest ühe hoobiga“: 1) teatejooksude kaudu arenevad meile tõelised sprinterid, ja 2) teatejooksud paranevad üldiselt.

Iga sportlane muretseb endale

„Sportlase käsiraamat-kalendri“,

mis sisaldab sportlastele ja õppuritele
väga vajalisi näpunäiteid.

176 lhk. + kergejõustiku rekordide võrdlustabel.

HIND 60 SENTI. Müügil raamatukauplustes.

Väljaandja Eesti Võimlemise Õpetajate Selts.

Rekordidel on siiski piirid!

Sportlike võimete ülimaldaks mõõdupuuks on paljukiidetud ja teisalt ka paljusiunatud rekord. Kehakultuuris on rekordil sama väärtus kui kirjanduses ja kunstis paremal loomingul ja teosel. Kunstiteose kohta ei saa me aga kunagi seada küsimust: kas on see inimvõimete piir. Rekordi kohta spordis aga küll, sest rekordid seal on mõõdetavad sentimeetrite ja sekunditega. Kõik senised teoreetilised rekordidele piiriseadmised on lõppenud aga fiaskoga.

Käesolevas artiklis püüame väita, et rekordidel on olemas siiski piirid. Kas on kunagi võimalik 100 m joosta alla 10 sek, kaugust hüpata üle 8 m või oda lennutada 90 m? — sellele numbrilisele küsimusele ei saa tänapäeva maailmarekordide najal anda absoluutselt kindlat vastust. Kui aga vaadelda rekordide statistikat, siis sellest nähtub, et ajavahemik eelmise rekordi seadmise momendist järgmise, tunduvalt parema rekordi seadmiseni on järjest pikenenud. Vähenevad samal ajal on aga rekordi absoluutse paranemise tõus. Erandiks sellele on paraku üksnes odaviske viimase aja maailmarekordid. Üldiselt on praegu rekor-

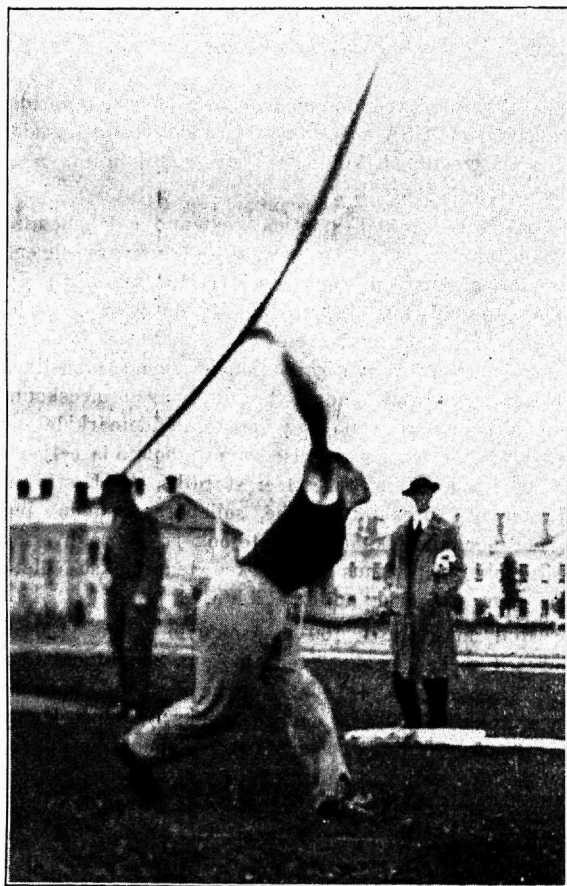
dide paranemise tendents määrane, et varsti peaks saabuma aeg, millal rekordid paranevad ainult pisima murdosa võrra sekundist ja koguni sentimeetrist. Sellel alusel väidetakse, et rekordide arenemise tee läheneb sirgjoonele hüperbolis. S. t., et kunagi saavutatakse siiski absoluutsed rekordid, mis ongi rekordide piir.

Millal saabub aeg „kunagi“, see on eriküsimus. Kui omal ajal peeti näiteks kehvusjooksude rekorde juba ületamatuteks, siis kerkis uue jooksukooliga Paavo Nurmi, kes absoluutseks peetud rekordid parandas mitmel korral. Kuid veel enne Nurmi kui ülisportlase kuulsuse vaibumist tulid juba teised, nagu Peltzer, Ladoumègue, Lehtinen, Kusocinski, kes ületasid Nurmi tagajärjed. Samuti oli lugu näiteks kõrgushüppega. H. Osborne'i 2.03 püsis 9 aastat ületamatuna, kuid kui uskuda sel hooajal saabunud teadet, on uueks maailmarekordiks 2.05, mille seadis USA-aasta Marty.

Nagu räägib prof. A. W. Hill, olevat aasta este avastatud kuskil Aafrika kolkas tõmmunahaline mees Vatuska, kes mingisuguse tehnikata karanud üle 2.35. Vatuska ise vaadanud sellele hüppele kui kõige loomulikumale nähtele ja kadunud uuesti sinna, kust tulnud — dshunglisse...

Kolm suurt eeltingimust on olemas, millest sõltub absoluutse rekordi saavutamine: 1) saavutusvõime psühholoogiline tõus, 2) liikumistehnika ratsionaliseerimine ja 3) spordivahendite ja -aluste tehniline viimistlemine. Kui suudetakse küündida nende eeltingimusteni viimaste lõplikul kujul, siis alles võib öelda, et sellest edasi pingutamise muutub juba ohtlikuks inimesele. Näiteks: kui viimistella tehniliselt suusahüppe aluseid, nagu teed, mäge jne., siis lõpuks vaatamata hingelisele inspiratsioonile, vaatamata liikumistehnika ratsionaliseerimisele, peab tulema absoluutne rekord, olgu see siis kas 90 või 100 m. Sellest edasi enam ei jõuta, sest inimene kas ei kannata üli-suurt laskumise kiirust või on maandumine ta elule ohtlik. Järgnevalt puudutades kergejõustiku rekorde, peab üttelema, et jooksudes need tunduvalt paranesid tänu söeraja ja naelkingade leutamisele, teivahüppes elastse bambuskepi tarvitusele võtmisega, odaviskes oda raskuspunkti tahapoole nihutamiselega jne. Viimane sõna abinõude ja aluste tehnilise viimistlemise kohta pole kaugelki veel öeldud. Tuletage kas või meele Los Angelesi jooksuraja viimistlemist, sest see soodustaski olümpiamängudel näidatud pöörastena tunduvad ajad. Ka liikumistehnikal (stiilil) seisab arenemise tipp alles ees, kuigi viimasel ajal selle ratsionaliseerimiseks on tehtud üli-suuri pingutusi. Kokkuvõetult öeldes: võtab veel tükk aega, kuni jõutakse kolme nim. eeltingimuste lõpufaasideni.

Huvitav on veel see väide, et viimsete rekordide omanikkudena võivad figureerida mitte tsiviliseeritud valge rass, vaid muuvärviline. Tsivilisatsioonist rikkumata või vähem rikutud muuvärviline rass ja loodus-

G. Sule Vilnos 69 m viskel. Ka A. Viidingu foto.

Ajavõtja või stopper?

Kumb teeb suurema vea ajamõotmisel?

See on tuntud tõsiasi, et kergejõustiku-võistlusel kohtunikud, võistlejad ja publik ajamõotmise kohta sagedasti on mitmesugusel arvamusel. Tavaline kriitika võistlustel kindlaks tehtud aegade kohta lähtub enamikus nendest eeldustest, mis ei ole vastavad praktilisel ja teaduslikul alusel tehtud katsetele.

Suurim eksimus on selles, kui oletada või nõuda, et kindlaks tehtud aeg ühe distantsi kohta on täieliselt kooskõlas jooksja „tõelise ajaga“. Iga mõotmise juures ajamõotja ja kella vead mõjuvad mõotutäpsusele ja võib öelda, et iga ajamärkimise juures resultaat sisaldab nendest kahest väikesest veast koosneva koguvea.

Kui stopperiga kindlaks tehtud aeg 10,3 sek 100 m jooksu kohta suurima veana sisaldab 0,01-sekundilise kõrvalekaldumise tõe-

lisest ajast, siis praktilise täpsusega viga võib sellega olla välditud. Headel vaatlustingimustel on võimalik heal ajamõotjal, kui ta on varustatud „täpselt“ käiva kellaga, 100 m aega parimal juhul kindlaks teha aga + või — 0,2-sekundilise täpsusega. Kui niisugustel eeldusil 100 m ajaks märgitakse 10,3 sek, siis võis tõeline aeg olla igasugune 10,1 kuni 10,5 sek vahel.

Et üldiselt on võimatu tõelist aega kindlaks määrata, see selgub juba sellest, et jooksja ametlike resultaatide põhjal alati jookseb täpselt 10,3, 10,4 10,5 jne., seega otsekui ühekümnendiku-sekundiliste nõksudega peab liikuma, et õigustada mõotuinstrumentidil näidatud aega. 100 m jooksus hea jooksja liigub ühekümnendiku sekundiga edasi ümmarguselt 1 meeter. Saabub ta finischi, näiteks, ajaga 10,35 sek, siis säärast aega lihtsalt ei saada kindlaks

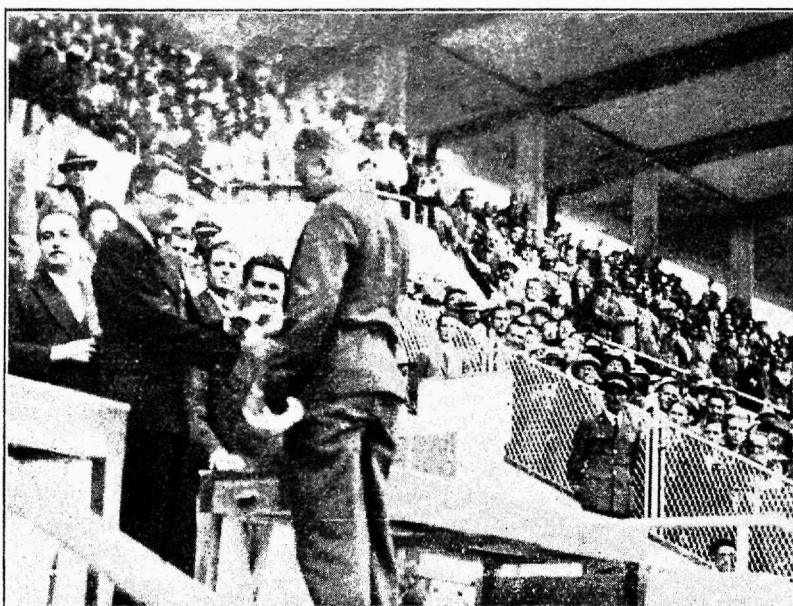
Eesti Spordileht kuukirjana oma nüüdse sisuga on meie spordilaskonnas tõusnud senisest loetavamaks ja saavutanud suurema leviku.

Eesti Spordileht edaspidi taotleb Eesti spordiliikumise edu veel tugevamalt ja uuenduslikumalt.

rahvad on juba praegu valgest rassist tugevama kehaehitusega. Muuvärviliste võimed näivad nüüdsetele juba tänapäevalgi paiguti üliinimlikkudena. Näiteks teatakse, et Lõuna-Aafrika buschmenid suutvat jooksuga nii kaua jahilooma taga ajada, kuni viimane väsinult alistub. Üks Mehhiko indiaanlaste suguharu olevat nii vastupidav jooksus, et ta liikmed võivat viis päeva järjest joostes katta kuni 1000 km...

Muuvärviliste tungimisest võitjatena spordiväljadele on juba praegu palju näiteid. Neegrid Tolan,

Metcalf, London, Edwards, Hubbard, Cator jne., jaapanlased eesotsas Nambu ja Odaga, ja kuulus indiaanlaste verd Jim Thorpe on hülge-meeste nimestikus. Praegune maailmarekordide ja olümpiavõitjate tabel on võrdlemisi tihedalt täidetud muuvärviliste nimedest. Kuid seni on muuvärvilised avalikkuse ette tulnud veel vähe, kuna tulemata on neid veel palju. Seepärast arvataksegi, et absoluutsete maailmarekordideni ei jõuta varem, kui muuvärvilised täies ulatuses on kerkinud spordihoritsondile.

N. Küttis Torinos võtab vastu kuldmedali.

teha. Jooksja saab niisugusel juhul endale ajaks 10,3 või 10,4, mis on õige 99,5 või 100,5 meetri kohta, kui mingisuguseid muid ajamõõtmise vigu ei olnud.

Süsteematlikke vigu ajamõõtmisel saadakse sellekohaste abinõude tarvitamisele võtmisega kõrvaldada või miinimumini redutseerida, juhuslikkude vigade vastu võitlemiseks on aga otstarbekohasemad abinõud, mille esmakordselt võttis tarvitusele matemaatik Gauss. Praegu nõutakse, et „esimese“ aeg võetakse kolme kontrollitud kellaga. Kui kaks nendest näitavad ühe ja sama aja, siis on maksev see aeg, kui aga ajad ei ole võrdsed, siis on maksvaks „keskmise kella“ näidatud aeg. Kuna kõik kolm ajavõtjat on ometi üheõiguslikud, siis eelpool toodud määruse viimane osa teaduslikust vaatekohast hinnatuna ei ole oma paigal.

Kui ütleme, et kolmest ajavõtjast (A, B, C) A on „stoppinud“ 10,3, B 10,3 ja C 10,5, siis määruste põhjal määratakse ajaks 10,3 sek. Aritmeetiline keskmine on aga sel korral $10,3 + 10,3 + 10,5 : 3 = 10,37$. See arv on tõenäolisem distantssi läbistamise ajana, kuid siiski ka mitte sugugi veatu. Selle keskmise aja keskmine viga on Gaussi arvestusel ümmarguselt 0,07 sek. Tõeline aeg suure tõelikkusega asetseb seega $10,37 - 0,07$ ja $10,37 + 0,07$ (10,3 ja 10,44) sekundide vahel.

Sellest selgub, et ajamõõtmine, ka kõigist maksvatetest määrustest kinnipidamisel (mida tavaliselt siiski ei suudeta pidada), on distantssidel kuni 400 meetrini mitte isearanis täpne.

Olimpiamängudel Los Angelesis vahe täp-

se elektrikellaga võetud aegade ja „käe“-aegade vahel oli 0,04 kuni 0,18 sek. Mitte üks kordki ei õnnestunud saada nende aegade täielist kooskõla. Kui arvesse võtta, et isegi säärasele prominentsele finischikohtule niisuguseid vigu võis juhtuda, siis võistlejate alalised kallaletungid ja süüdistused ajamõõtjate vastu paistavad teises valguses. Niikaua kui aega kindlaks määratakse stopperitega ja inimeste abil, tuleb iga arvutuse juures ajamõõtmise kohta omada suurel määral tolepansti.

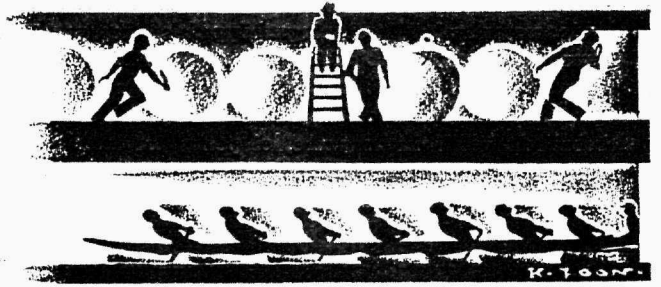
Arvamine, et isiklikud vead osutuvad suuremateks mõõduinstrumendi, s. o. stopperi omadest ei pea paika, muidugi sellel eeldusel, et ajavõtjaks on oma alaga vilunud mehed. Koguvea suurus on esijoones sõltuv kellast.

Stopper, mis 24 tunniga teeb vea + või — 0,864 sek, omab relatiivse vea $0,864 : 86400 = 1 : 100.000$. Aja kohta 10 kuni 1000 sek, nagu see kergejõustikus enamikus mõõdetav, käib säärane kell praktiliselt veatult. Mõõtmisel on aga numbrilaua jaotus- ja keskpunkti-vead, nullpunkti-vead, osuti käima- ja seisapaneku-vead stop-mehhanismis jne. oma kogusuuruses sedavõrd mõjuvad, et nendel on otustav tähtsus. Kui koguveaks aja 17,3 sek võtta ainult 0,17, siis tähendab see relatiivset viga $0,17 : 17,3 = 1 : 100$. Kahekümnenelja tunni kohta on ajamõõtmine sellesama kellaga 1000 korda nii täpne, kui 17,3 sek kohta. Sellest nähtub, et kella täpne käik pikema aja kohta kaugeltki veel ei tähenda, et kindlaks tehtud lähemad ajad on sama täpsed. Neid küsimusi on lähemalt käsitanud prof. dr. Walter „Zeitschrift für Instrumentalkundes“ nr. 27.

Niikaua kui tehniliselt ja ka majanduslikudel põhjustel ei ole võimalik sisse seada elektriamõõtjaid, tuleb kõiki tekkida võivaid vigu püüda vältida täpse tegutsemisega. Kui ajavõtjad asetuvad nii, et start ja finisch on hästi nähtavad ja seejuures ise on vähemalt 3 meetrit finischipostist ning jälgivad üksnes „oma“ jooksjat, siis isiklikud vead osutuvad väga väikesteks.

Katsed, mis sooritati 50-aastase käsitöölisega, kes stopperit varemalt kunagi käes ei ole hoidnud, ja 26-aastase kellasepaga, kinnitasid, et ajavõtmise täpsus nendel ei ole väga sõltuv sellest, kas nad varemalt ajavõtjatena on tegutsenud või ei, vaid palju tähtsamateks teguriteks on hea nägemine, head närvid ja kindel käsi.

Meie Ajakirja

Staadionirekordid.

Tallinna staadion on olnud sünnipaigaks reale maailma-ekstraklassilistele tulemustele. Neist kõige väljapaistvam on kahtlemata M. Järvisse odavise 75.05, tagajärg, millist näinud ainult veel paar staadioni maailmas. Edasi ka mitteigapäevased margid on Nishida teivashüpe 4.00, Paavo Nurmi 3000 m 8.38,6, jne. 18-st staadionirekordist omavad kõige rohkem soomlased — kuus, järgmine raskus välismaalastest on Jaapan kolmega, kuna Poola ja Läti on kumbki püstitanud 2 rekordi. Viis värskemad rekordi on pärit selle hooaja viimastelt võistlustelt, milleks olid staadionivõistlused. Staadionirekordide nimestik on alljärgnev:

100 m	J. Kivits, Läti	10,7	1930
200 „	J. Kivits, Läti	21,9	1930
400 „	Nakajima, Jaapan	49,8	1930
800 „	P. Mickelson, Soome	1,56,8	1933
1500 „	J. Kusocinski, Poola	4,02,7	1930
3000 „	P. Nurmi, Soome	8,38,6	1926
5000 „	P. Nurmi, Soome	14,58,0	1929
10000 „	J. Kusocinski, Poola	32,58,0	1930
tökk. 110 „	Ivanaga, Jaapan	15,5	1930
kõrgus	K. Kotkas, Soome	1,94	1933
kaugus	N. Küttis, Eesti	7,23	1933
kolmik	A. Rainio, Soome	14,40,5	1928
teivas	Nishida, Jaapan	4,00	1930
kuul	A. Viiding, Eesti	15,67	1932
ketas	A. Viiding, Eesti	46,42	1933
oda	M. Järvinen, Soome	75,05	1933
raskus	A. Teearu, Eesti	17,05	1933
vasar	K. Annamaa, Eesti	43,48	1933

Kalev «Chicago Tribune'i» karikat võitma.

NMKÜ koryvpalli-karikavõistluste tsükliis hävitas Kalev üleolevalt Russi 52:28. See oli matsch, millel Kalev üllatas üle ootuste. Tehniliselt on ta mäng muutunud täiuslikumaks. Rohkesti mängiti tugevajõuliste söududega ja mis peagu eranditult püüti kindlalt. Paremini kui kunagi varem kasutati ära ts. R. Vicksteni suur kasv. Mees püsis peamiselt korvi all ja heitis Kalevi 52-st punktist 24! Võib öelda, et tänu Vicksteni ratsionaalsele kasutamisele oligi tingitud Kalevi säärane suur võit Russi üle, millist ta varem pole suutnud saavutada. Selle matschi järgi võib eeldada, et Kalev tuleb mitte ainult Eesti tsooni võitjaks, vaid üllatab „Chicago Tribune'i“ karika finaalis ka lätlasti. Eelkõige on aga peatähtsusteks, et Kalev treeniks intensiivsemalt ja kordaks oma võitu Russi üle. Karikavõistlused peetakse teatavasti kahe miinuse süsteemis.

Soome poksijate kaotusi.

Poksi-hooaeg algas sisukalt Gongi rahvusvaheliste võistlustega. Kolmest soomlasest ei tulnud aga ükski oma kaalu võitjaks, kuna A. Järvisse võitis L. Nielender, Paavo Savolaise, kuigi vaevalt teenitult, Jegorov ja Oiva Satokanga N. Stepulov. Võistluste parimaks matschiks oli A. Järvinen-N. Kapustin. Viimane, kes veel eelmisel hooajal oli algaja, on arenenud kiiresti. Seekord oli ta soomlase üle esimesel ja kolmandal roundil parem, kuid teisel roundil kolmel korral põrandal käimine hävitas võidu. Tallinna Poksiklubi on suvel intensiivselt treeninud ja selle viil oli selgesti nähtav. Peale Kapustini on suuresti vormis tõusnud veel A. Stepulov, Hendrikson ja Reino. Viimase võit L. Nielenderi üle oli siiski kohtunikude maitse ja pealegi halva maitse asi. Ka Tartu puistas seekord rida lubavaid noori kandilisse ringi. Karro ja Matskevitsch neist olid paremateks. L. Nielender on vormi tõusmata. Ta oli küll oma kaalu parimaks, kuid nõrgema tööga kui l. a.

Põhja malevkond jälle pesapalli- meister.

Pesapalli-meistrivõistlused peeti tänava teist aastat. Ülesantud 12-nest meeskonnast startis tegelikult ainult üheksa, ülejäänud andsid loobumisvõidud pidamata ühtki matschi. Tugevaimaks ringkonnaks oli Tallinn. Põhja malevkond oli siiski ülivõimas võitja 21:1 NMKÜ ja 23:0 ÜENÜTO üle, millega tuli ringkonnameistriks. 2. tulnud NMKÜ võitis Lutri nimekaimu 16:4 ja sai lisaks loobumisvõidu ÜENÜTO-lt. Kalev, kellel head võimalused pesapalli harrastamiseks, ei startinud. Lääne ringkonnas võistlesid Harju malev ja Nõmme Kalju, kumbki kahe meeskonnaga. Harju maleva 1. tuli meistriks, lüües oma teise meeskonna 11:9 ja Nõmme Kalju 10:6. Kesk-Eestis Tervis loobus Vaprusele. Põhja ja Lõuna ringkonnas oli ainult üks osavõtja. Ringkonnameistrite vahelistel võistlustel Vaprus loobus Harju malevale ja Tartu NMKÜ Tapa SK-le. PM võitis napilt 8:1 Harju maleva ja finaalis Tapa SK üle 28:0. Eesti meistriks tuli ta teist korda. Põhja malevkond on praegu niivõrd tugev pesapalli-üksus, et teda ei suudaks võita mingisugune koondus Eesti seltsidest.

G. Kalm kõrguses 1.90 meheks?

Kalevi spordimärgi-võistlustel hüppas Georg Kalm 1.85, mis ta saavutas hüppes väljaspool võistlust. Paar nädalat varem oli G. Kalm Kalevi rahvusliikudel puhtalt ületanud 1.83. G. Kalmi võib pidada

üheks lootustandvaks Eesti kõrgushüppajaks, kes vast A. Kuuse järgmisena võib ületada 1.90. Mees harjutab intensiivselt ja on tõsiselt asja juures. Äratõuge on tal praegu nõrk. Kui see muutub jõulisemaks ja G. Kalm ise kehaliselt võtab kaalu juure, ei peaks tal eriliselt raske olema oma praegusele tippsaavutusele lisada 5 sm. A. Kalm on 23-aastane ja stardib Kalevi värves.

2. diviis kaitsevää jalgpallimeister.

Tavaliselt on kaitsevää jalgpallimeistriks tulnud Tallinna, s. t. 3. diviis või selle koosseisu kuuluv üksus. Harva on meistriks olnud ka Narva ehk 1. diviis. Tänavu üllatuseks tuli meistriks 2. diviis, kelle meeskond koosneb Tartu-, Võru- ja Petserimaa mängijaist, keda peetud Tallinna ja Narva kõrval nõrgemateks pallimeesteks. Seekordses finaalis võitis 2. diviis 3-da klaarilt 2:0 (1:0). Enne seda oli meister rivist välja löönud veel kv. üh. õppeasutused 4:3 (2:1). Meistrite meeskonna tuntumad mängijad on neli leitnanti: Kull, Adorf, Thar ja Tentson.

Inglise jalgpallist.

Inglise esimese liigaklassi 22-hel klubil on kokku 242 palgalist mängijat. Nendest on rahvuselt 169 inglased, 12 Walesist, 3 Iirist, 2 L.-Aafrikast ja mitte vähem kui 56 Schotimaalt. Schoti on Inglise klubidele ikka suureks mängijate-reservuaariks. Inglise managerid pööravad oma pilgud esijoones ikka Schotimaa poole, kui mõnel klubil läheb tarvis tugevndust. Kõige rohkem Schoti mängijaid on Sunderlandil. Tema esivõistluste meeskonnas on tegevateks 7 schotlast. Ka Leicester Cityl on meeskonna-enamik schotlastest, arvult 6. Kolmel klubil, Chelseal, Liverpoolil ja Newcastle Unitedil on igatüüpi meeskonnas 5 schotlast. Täiesti ilma schoti mängijateta on ainult neli klubi: Sheffield Wednesday, Leeds United, Tottenham Hotspurs ja West Bromwich Albion.

Llannely F. C-s Walesis on mängija, Kelly Evans, kellele kuulub kahekordne rekord. Esiteks on ta oma klubi eest seni kaasa mänginud 600-l võistlusel ja teiseks on ta oma mängija-karjääri kestes mänginud kõigil kohtadel — väravavahina, kaitses, poolkaitses ja edurivis.

Inglise 22-st esimese liigaklassi klubist 13, s. o.

rohkem kui pool, lõpetas oma 1932/33. a. hooaja puhtakasuga, kuigi see mõnel puhul osutus õige väikeseks. Nagu hiljuti avaldatud klubibilanssidest ilmneb, sai kõige suurema puhtakasu — 7600 naelsterlingit — Wolverhampton Wanderers, teisel kohal on Arsenal 4000 naelsetrlingiga, edasi Blackpool 3800 naelaga, Manchester City 3700-ga, Derby County 3300-ga. Aston Villa sai puhtakasu ainult 600 naela ümber, Leicester 400 naela ja Portsmouth 240 naela. Kõige rän gemalt sai kahju Middlesborough — 10.000 naela, peamiselt kõrgete summade arvel, mis mängijate ostmisel tuli maksa. Chelsea sai kahju 3000 naela.

Tottenham Hotspurs, kes tänavu tõusis 1. klassi, sai läinud aastal 2. klassi võitjana puhtakasu 9000 naela.

Inglise jalgpalli-esivõistlused sooritatakse rohkem kui kahes tosinas linnas. Seetõttu tuleb igal meeskonnal rohkesti reisida. Kõige halvemas olukorras on reise poolest L.-Inglise linnade Portsmouthi ja Plymouthi meeskonnad. Plymouthile on kõige lühem reis edasi-tagasi 770 km pikk, kuna ka kõige lähedamal asetsev vastane on Plymouthist siiski 385 km kaugel. Plymouth Argile'i meeskonna mängijad sõidavad igal hooajal esivõistluste-reisidel 20.000—22.000 kilomeetrit.

Young Stribling kaotas.

Youngist-poja 300. poksimatesti ajal oli tema isa, vana Stribling, seisnud ringi ääres ja teinud kõik võimaliku poja võidule kaasaaitamiseks. Isa oli ka Youngi surivoodi ääres.

— Kas arvad, et ma ei pea vastu ja suren? küsis poeg.

— Ees on kõva võitlus, vastas isa.

— Võitlen nii, nagu ma elades seni veel pole võidelnud, lausus poeg.

Kuid 42-kraadiline palavik ja 175 pulsilööki minutis olid liig kõvadeks vastasteks Young Striblingile ja tema arstidele.

Young Stribling oli suurrpoksija, milliseid tuleb harva ette. Mäletame, kuidas ta Pariisis võitles Carnera vastu. Ta ilmus ringi ilma abiliseta. Roundide vahel üks väike poisu lükkas talle pingi istumiseks. Ja ta võitis Carnera. Lõi selle hiiglase põlvili — temp, mida peale tema ei ole suutnud sooritada ükski teine.

EESTI SPORDILEHE JÕULUNUMBER

ilmub tavalisest suuremana.

Novembri-number ilmub tavalisel ajal, s. o. 20. kuupäevaks, jõulunumber 15-daks detsembriks.

Seltskondlik Maja

Tallinn, Aia tän. 12, Tel. 436-60

Pidustusiks
saalid ja kabinetid

Vanim ja suurim
valmisriiete äri Eestis

M. JOSSELOV

Tallinn,
Kuninga tän. 6

Inglise magasin

H. Gutkin

soovitab odavate hindade-
ga kõige suuremas va-
likus kodu- ja välismaa
rüidekaupu igasuguses
headuses ja erimustreis

Tallinn, Viru 4
Tel. 436-46

Kohvik ja kondiitriäri

H. Feischner

Tallinn

Harju tän. 45

Kõnetr. 445-00

Kinnisvaraomanikkude Pank

Tallinnas, Harju 48

Telefon 444-44

Toimetab kõiki
pangaoperatsioone

EPHAG

HAMBAPASTAGA

HOIATE HAMBAD

VALGED JA TERVED

KAUBANDUS-
T Ö Ö S T U S -
AKTSIASELTS

KREENBALT

Järgmiste kodumaa tekstiilvabrikute müügi-
keskkoht ja pealadu:

BALTI PUUVILLA KETRAMISE
JA KUDUMISE VABRIKU A-S.

KREENHOLMI PUUVILLASAA-
DUSTE MANUFAKTUURI O-Ü.

SINDI TEKSTIILVABRIKUTE
ÜHISUS, end. Vöhrmann ja poeg.

EESTI NIIDI VABRIKU ÜHISUS.

**NÕUDKE
KODUMAA
KAUPA!**

Tallinn,
S. Karja tänav 13.

Postkast nr. 346.

Telef. 425-14.

Telegr. aadr.:

„K R E E N B A L T“

Tallinn